

Gospodarski plan

Letošnji gospodarski plan je pripravljen sorazmerno zgodaj, čeprav je izdelava plana potekala v času izvajanja reorganizacije podjetja in so v tem okviru, zlasti zaradi prehajanja nekaterih funkcij Iskra Commerce na branžne industrije, vznikale nekatere težave.

Ocena gospodarske rasti Iskre v gospodarskem načrtu temelji na obstoječih in novih proizvodnih zmogljivostih, na povečanju izvoza, medtem ko računamo, da bo domača potrošnja sicer še naraščala, vendar pa počasneje kot lani. Vso pozornost bomo morali letos posvetiti angažiranosti tudi na področju kakovosti, inovacijske dejavnosti, vsekakor pa bo moralo biti v ospredju tudi reševanje kadrovske problematike.

Za plansko leto je značilen obstoj mnogih negativnih teženj v svetovni ekonomiki. V sedanjem trenutku je za večji del svetovnega gospodarstva značilna stagnacija rasti in s tem v zvezi zlasti naraščanje nezaposlenosti. Tako usmerjena gospodarska gibanja v svetu nedvomno vplivajo tudi na razvoj v naši državi in posredno seveda tudi na razvoj našega podjetja.

Prepletenost pa tudi dolgoročnost sedanje gospodarske problematike je zavzela takšen obseg, da letos še ne moremo računati na razrešitev bistvenih vprašanj pri stabilizaciji.

Računajoč s tem, predvidevamo v državnem merilu tudi nekoliko znižano stopnjo rasti industrijske proizvodnje glede na lani, zato tudi predvidevanja v našem gospodarskem planu upoštevajo ta realna dejstva.

Elektroindustrijo, še posebej slovensko, pa bi lahko v zvezi s tem obravnavali z nekoliko ugodnejšega gledišča. V naši republiki ima namreč elektroindustrija v sedanjem obdobju, glede na svoj položaj, nosilno vlogo in predvsem glede na izvozno usmerjenost sodi med prioritete panoge. Posebnega pomena je tudi zato, ker ni niti energetsko niti surovinsko preveč zahtevna panoga.

Vzporedno z reševanjem gospodarskih nalog, ki so zadosti ambiciozne, glede na omejene težave doma in v svetu, pa bo poslovno leto 1975 za Iskro posebnega pomena, zlasti v tem, da bomo morali pospešiti proces povezovanja organizacij združenega dela in v tem okviru bolj temeljito delati na hitrejši vertikalni integraciji združenega podjetja. Hkrati bomo morali intenzivno poglobljati samoupravno usklajevanje prizadevanj delavcev TOZD pri zagotavljanju njihovih interesov.

Delitev dela med TOZD, DO in ZP bo treba uskladiti z zakonskimi določili, hkrati pa bomo morali na novih zakonskih možnostih iskati nadaljnje bolj usklajene oblike funkcij-skih povezav. Pri tem pa bodo vsekakor pomembne tiste novosti, ki jih bodo prinesli novi zakonski predpisi. Le-ti bodo podrobneje opredelili marsikatera ustavna določila, ki v praksi še niso v celoti zaživel. To pa terja od vseh nas zavzetost za izpolnjevanje sprejetih planskih obveznosti, kot tudi zavzetost za sprotno izpolnjevanje našega poslovnega in samoupravnega sistema.

Obisk iz BIH

Na povabilo predsednika skupščine združenega podjetja Iskra in podpredsednika slovenske skupščine Vladimira Logarja je konec prejšnjega tedna obiskala Iskro in Slovenijo delegacija uglednih gostov iz BIH. V njej so bili predsednik Akademije znanosti Edhem Čamo, predsednik Zbora združenega dela Ante Sučić, guverner Narodne banke BIH Izet Zubović, generalni direktor ŽTP Sarajevo Nikola Filipović in drugi.

Ugledni gostje so prispeli v Ljubljano v petek zjutraj in se kmalu po prihodu sešli v Iskrini poslovni stavbi z generalnim direktorjem združenega

nadaljnji modernizaciji železnic v tej republiki.

Kot je znano, Iskra že več kot 10 let sodeluje pri posodabljanju železnic v Bosni in Hercegovini s svojo signalnovarnostno in telekomunikacijsko opremo.

V kratkem bodo v Bosni in Hercegovini ponovno razpisali novo licitacijo za modernizacijo novih odsekov prog v tej republiki.

Delegacija Bosne in Hercegovine si je med drugim ogledala Portorož in Postojnsko jamo, v nedeljo popoldne pa je končala tridnevni obisk v Sloveniji in v Iskri.

Predstavniki SR Bosne in Hercegovine so si 14. marca t. l. med svojim obiskom v Iskri ogledali tudi tovarno telekomunikacij na Laborah v Kranju ter se z vodilnimi delavci ZP Iskra pogovarjali o možnostih za nadaljnje sodelovanje. Foto: F. P.

podjetja Iskra Jožetom Hujsom in drugimi Iskrinimi vodilnimi delavci. Direktor Hujs je najprej seznanil goste z dejavnostjo in načrti združenega podjetja Iskre, za tem pa je pogovor stekel o kreditno-monetarnem sistemu in številnih vprašanjih, s katerimi se srečuje gospodarstvo.

Na tem sestanku so bili še v. d. glavnega direktorja branže za avtomatiko Ivo Klešnik, direktor TOZD Inženiringi Drago Podlogar, vodja Iskrinih poslov za področje Bosne in Hercegovine Emir Softić in drugi. Tega prvega sestanka se ni mogel udeležiti predsednik Akademije znanosti Edhem Čamo zaradi smrti nobelovca Ive Andrića, pozneje pa je kljub temu prispel na obisk v Slovenijo.

Po pogovorih pri generalnem direktorju Hujsu so gostje obiskali nekatere slovenske družbenopolitične delavce, za tem pa so odpotovali v Kranj, kjer so si na Laborah ogledali tovarno telekomunikacij, tam pa so jim pripravili tudi kosilo. Iz Kranja so se nato vrnili v Ljubljano.

V soboto so si gostje in gostitelji ogledali nekatere kraje na Primorskem, hkrati pa so obisk v tem delu Slovenije izkoristili za plodne pogovore o prenosu Iskrine tehnologije v Bosno in Hercegovino in o trgovinskih stikih, najemanju poslovnih prostorov, ureditvi prodajnega centra Iskre in Gorenja v Sarajevu, o finančnem sodelovanju, predvsem pa o

Janez Barborič v TOZD Upori v Šentjerneju

Po razgovorih, ki jih je predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Janez Barborič s sodelavci imel na Občinskem sindikalnem svetu

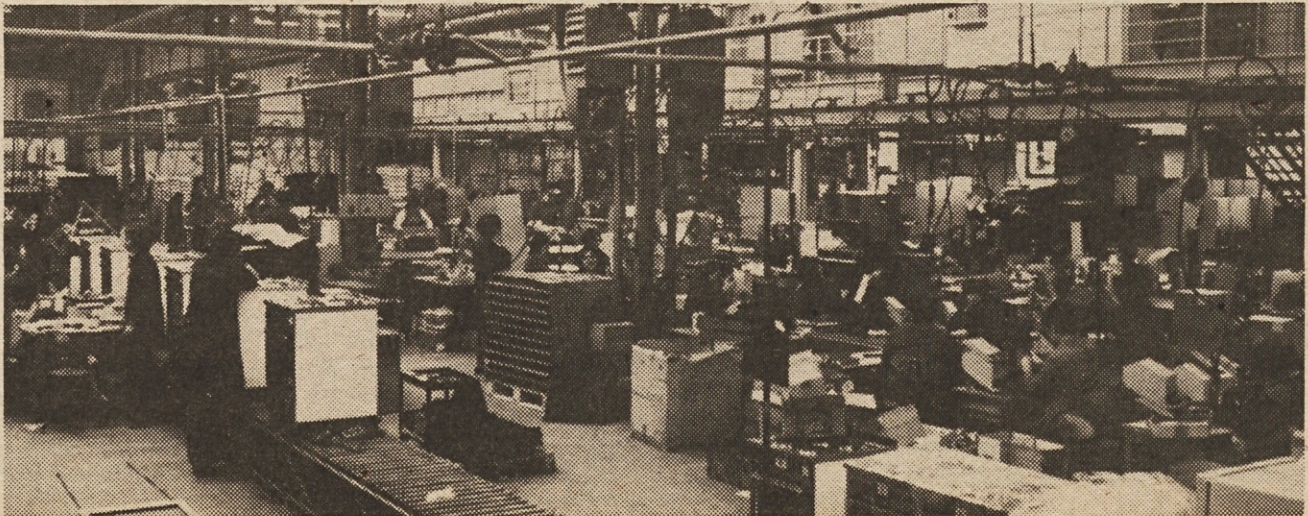
v Novem mestu v petek, 14. marca, je nato prišel v TOZD Upori v Šentjerneju.

Domačini, v. d. glavnega direktorja

Predsednik RS ZSS Janez Barborič si v spremstvu sodelavcev in direktorja TOZD Upori Ludvika Simoniča ogleduje proizvodnjo uporov v Šentjerneju. Foto: J. C.

Danes objavljamo na str. 4 in 5 reportažo o tovarni gospodinjskih aparatov v Retečah. Na sliki motiv iz montaže električnih štedilnikov. Foto: F. K.

Umrl je Ivo Andrić

Nobelovec Ivo Andrić v svojem delovnem okolju.

Trinajstega marca je kruta smrt ugrabila Iva Andrića, Nobelovega nagrajenca in nagrajenca z nagrado AVNOJ, revolucionarja, humanista in velikega pisatelja, ki je s svojimi pisateljskimi stvaritvami ponesel v svet našo književnost. Kljub skrbni negi je podlegel dolgotrajni hudi bolezni. Njegova smrt je zarezala novo globoko rano, vendar bodo njegova velika dela ostala in govorila, da smo imeli velikega moža, ki je v svojih 83 letih življenja dal naši književnosti in našim narodom dostojno zapuščino.

Slava Ivu Andriću!

Industrije elementov za elektroniko Gojmir Blenkuš, direktor TOZD Upori Ludvik Simonič in drugi so gostu najprej razkazali proizvodnjo uporov in potencimetrov, kar si je Janez Barborič s sodelavci z zanimanjem ogledal.

Po ogledu tovarne je predsednik RS ZSS Janez Barborič s svojimi spremljevalci v sejni sobi imel razgovore s predstavniki branže in tovarne. Direktor TOZD Upori Ludvik Simonič je goste najprej na kratko seznanil z nastankom proizvodnje uporov in potencimetrov v Šentjerneju in z zgodovino njene rasti do danes, ko si je ta naša tovarna ustvarila dokaj dobro ime in trden položaj na svetovnih tržiščih. Dokaz, da se je v zadnjih letih res solidno uveljavila v svetu, je dejstvo, da skoraj 90 % svoje proizvodnje, visoko avtomatizirane na račun doma izdelanih avtomatskih strojev in naprav, izvažajo predvsem na področja s konvertibilno valuto.

Janeza Barboriča je v razgovorih predvsem zanimalo, kako si je tovarna pridobila strokovni kader, kako je z zaposlovanjem in ali ni pri tolikšni avtomatizaciji proizvodnje prišlo do viška delovne sile. Nadalje se je gost zanimal za samoupravno organiziranost branže IEZE, kako imajo organizirano nagrajevanje inovacij, o prihodnjih načrtih tovarne in o drugem. Domačini so predsedniku in njegovim spremljevalcem postregli z odgovori na številna vprašanja, pri tem pa posebno poudarili, da bi morali vsekakor delovnemu kolektivu, ki rentabilno izvažajo skoraj 90 % svoje proizvodnje, zagotoviti večjo stimulacijo.

Gost je s svojimi spremljevalci ostal na kosilu v tovarniški menzi, nato pa je obiskal še kartuzijo Pleterje. — J. C. —

Izvečke iz gradiv, ki jih bo obravnavala skupščina ZP Iskra 7. aprila, bomo objavili v prihodnji številki Iskre.

Predsednik RS ZSS Janecz Barborič s svojimi sodelavci med razgovori o aktualnih vprašanjih v TOZD Upori. Foto: J. C.

Z osnovnimi sredstvi gospodariti bolje

(Z zasedanja osrednjega delavskega sveta Elektromehanike — 28. 2. 1975 — Odoben nakup najemniških stanovanj)

Zadnje zasedanje osrednjega delavskega sveta Elektromehanike v stari sestavi je bilo posvečeno pregledu gospodarjenja in poslovanja v l. 1974. Navzočim je najprej poročal o izvajanju ukrepov, sprejetih v zvezi s poročilom o negativnem 9-mesečnem poslovanju v lanskem letu dne 15. 11. 1974, glavni direktor Elektromehanike Aleksander Mihev. Intenzivno izvajanje ukrepov, o katerih smo v našem glasilu že poročali, je obrodilo pozitiven poslovni zaključek l. 1974. Na osnovi sklepa DS pa bodo v Elektromehaniki omenjene ukrepe izvajali tudi v prihodnje. Obravnavali so tudi poročilo centralne inventurne komisije o popisu premoženjskih vrednosti Elektromehanike na dan 31. 12. 1974. Potrdili so, da so posamezne premoženjske vrednosti, ki so bile predmet popisa, realne in smejo biti uporabljene kot postavke v zaključnem računu OZD na dan 31. 12. 1974. Člani DS so potrdili tudi preknjiženja inventurnih razlik na osnovnih ter obratnih sredstvih. Inventurne razlike so knjižene v breme izrednih izdatkov za primanjkljaje in v breme izrednih dohodkov za inventurne presežke.

Delavski svet je nato zadalžil strokovne službe, da proučijo ugotovitve osrednje inventurne komisije in poskrbijo, da bodo v letu 1975 sproti in tekoče odstranjene razne nepravilnosti.

Se posebej je potrebno zaostri odgovornost in osebne zadolžitve, predvsem za osnovna sredstva. Strokovne službe pa naj proučijo tudi predlog komisije, da se v knjigovodstvu osnovnih sredstev uvede kontinuirana kontrola osnovnih sredstev in sklada skupne porabe.

Nadalje je obravnaval poslovno poročilo za l. 1974, iz katerega je razvidno, da je OZD lani poslovala pozitivno. Iz ustvarjenega dohodka so pokrite vse obveznosti in osebni dohodki. Ostanek dohodka pa znaša 22.995.350,99 N din.

Delavski svet je zatem potrdil poslovno poročilo za l. 1974, pri čemer je odobril časovne razmejitve stroškov razvoja in investicijskega vzdrževanja. Posebej je potrdil naslednje postavke obračuna in delitev dohodka:

1. celotni dohodek 1.286.775.971,31
2. porabljena sredstva 900.835.285,45
3. dohodek 385.940.685,86
4. ostanek dohodka 22.995.350,99

Posnetek z občnega zbora sindikalne organizacije Elektromehanike. Poročilo o tem pomembnem dogodku smo zaradi njegove dolžine morali odložiti za prihodnjo številko. Foto: I. O.

Razpored ostanka dohodka:

- del dohodka za pogodbenike v skupnem vlaganju 1.494.697,80
- v sredstva rezerv 7.718.813,70
- v PS nerazvite republike 4.252.336,75
- v PS za skupne rezerve 1.075.032,65
- v sklad skupne porabe 8.454.470,09

Delavski svet meni, da so ugotovitve v poslovnem poročilu, da ustvarjeni dohodek glede na obseg poslovanja ni zadovoljiv, pravilne in da je v l. 1975 treba doseči boljše rezultate: — na vseh dejavnostih poslovnega procesa uvesti kontrolo nastajanja stroškov in racionalne uporabe sredstev,

— odgovornost za konkurenčnost cene izdelka je treba prenesti, vendar razmejiti na vso poslovno, oz. proizvodno verigo. Cilj tega ukrepa je nujno potrebna relativna pocenitev naše proizvodnje,

— metodologijo za praktično izvedbo naj izdelajo ustrezna področja v sodelovanju s TOZD,

— tekoče usklajati prodajne cene z gibanjem cen materiala in gibanjem osebnih dohodkov,

— z dodatnimi krediti, boljše izterjavo in avansi izboljšati likvidnost,

— utrditi in v podrobnosti dodelati sprejeto organiziranost branžne industrije.

Ker podjetje nima vpliva na zunanje činitelje, ki vplivajo na stroške, je v toliko večji meri nujno urediti zadeve, ki so internega značaja, med te pa v največji meri lahko uvrstimo postavko varčevanja. V tej zvezi DS zadaljuje upravo Elektromehanike, da na ustrezen način takoj izpelje akcijo varčevanja na vseh področjih. Izdati je treba tudi poseben informativni list in seznaniti delavce z vsemi podatki o porabi potrošnega materiala v l. 1974 in prikazati, koliko sredstev se lahko prihrani s pravilnim gospodarjenjem.

Delavski svet je sprejel na znanje informacijo o sredstvih sklada skupne porabe in začasno sprejel sklep, ki velja za TOZD bivše Elektromehanike tako, da se do višine razpoložljivih sredstev SSP, to je 37 milijonov S din, smejo financirati dotacije za družbenopolitične organizacije in društva Elektromehanike ter za obdaritev žena za 8. marec.

Delavski svet je odobril najetje kredita pri skladu skupnih rezerv občine Kranj. Kredit bo uporabljen za sanacijo poslovanja, oz. za obratna sredstva za izboljšanje financiranja

(nadaljevanje na 3. strani)

Z ZASEDANJA PREDSEDSTVA SKUPŠČINE ZP ISKRA

Za 22% višji osebni dohodki, če...

Skupščina ZP Iskra bo zasedala v ponedeljek, 7. 4. 1975 — Gospodarski plan ZP Iskra za l. 1975 pripravljen za sprejem — Skrajno varčevanje na vseh ravneh — Partizanska magistrala — Enotno reševanje dolžine do-pustov za aktivne udeležence NOV — Bliža se kritično obdobje april-maj.

To je nekaj točk in ugotovitev predsedstva skupščine ZP Iskra, ki je zasedalo v četrtek, 13. 3. 1975.

Ob navzočnosti večine članov predsedstva je le-to pod vodstvom predsednika skupščine ZP Iskra Vladimira Logarja obravnavalo več pomembnih zadev. V razpravi k posameznim točkam dnevnega reda sta kot gosta sodelovala tudi generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs in v. d. direktorja področja za ekonomiko Edi Delopst. Zaključki pa bi v strnjeni obliki lahko bili naslednji:

1. naslednje zasedanje skupščine ZP Iskra bo v ponedeljek, 7. aprila 1975, ob 11. uri v prostorih restavracije v PPC. Obravnavala pa naj bi tako plan za l. 1975 kot tudi zaključni račun ZP Iskra za l. 1974.

2. Predsedstvo skupščine ZP je ob obravnavi gospodarskega plana ZP za l. 1975 prišlo do naslednjih ugotovitev:

a) gospodarski plan za l. 1975 je dokaj optimističen, saj predvideva precejšen porast proizvodnje (za 30 % od 4,32 milijard na 5,59 milijard dinarjev; OD od 2.600 (1974) na 3.110 (1975), akumulacija (amortizacija in dobiček) od 420 milijonov (1974) na 610 milijonov dinarjev. Delavci Iskre moramo opraviti na vseh delovnih mestih v celoti svoje naloge in zadolžitve, da bi dosegli načrte v proizvodnji, v prodaji, v razvoju na razvojnih in raziskovalnih nalogah, v nabavi, v remontnih delavnicah in ne nazadnje v orodjarnah. Če bomo vsi zadovoljivo opravili svoje dolžnosti, bo uspeh tu. Zato je plan za l. 1975 imenovan tudi „mobilizacijski“.

b) izvrševanje letošnjih izvoznih planskih zadolžitvev ne poteka zadovoljivo. Nekatere naše delovne organizacije in tudi posamezne TOZD (to-varne) so se v svoji poslovni politiki pretirano usmerile le na domači trg ter pričele zanemarjati izvoz. Morda s tem trenutno resnično rešujejo nekatere današnje domače probleme! Vendar kaj pa jutri? Iskra je svojo zunanje trgovinsko mrežo gradila dvajset let, nabirala izkušnje in poslovne partnerje, in ne gre, da bi toliko truda in vloženega denarja zaradi naše lastne kratkovidnosti zapravili čez noč! Kdo bo nosil posledice, menda ni potrebno posebej naglašati!

Torej: Izvažati, izvažati, izvažati! c) predsedstvo skupščine je proti vsakemu prekomernemu zaposlovanju novih delavcev, v kolikor ni novo zaposlovanje pokrito z dolgoročno poslovno orientacijo, z naročili in pogodbami ter v skladu s perspektivno rastjo produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja.

d) predsedstvo s temi svojimi pripombami sprejema plan za l. 1975 in ga daje vsem TOZD v obravnavo in potrditev.

V nadaljevanju se je predsedstvo dotaknilo še drugih vprašanj iz samoupravnega in poslovnega življenja Iskre ter predlagalo poslovnim organom ZP, da proučijo problematiko v zvezi s financiranjem dejavnosti skupnega pomena in v ustreznem roku, vsekakor pa še letos, pripravijo predlog novih „ključev“, oz. nov način financiranja skupnih dejavnosti.

3. Predsedstvo je v nadaljevanju sprejelo predlog samoupravnega sporazuma o inventivni dejavnosti in ga priporoča vsem TOZD v sprejem in podpis.

4. Predsedstvo podpira prizadevanja belokranjskih aktivistov in priporoča vsem delovnim organizacijam, da sprejmejo ustrezne sklepe za

DVOMESEČNO POSLOVANJE V ANTENAH NA VRHNIKI

S prodajo se letos v vrhniški Iskri lahko le pohvalijo, saj jim gre vse sorazmerno dobro v denar. Po novi strukturi Iskre so v Industriji široke potrošnje in tudi tu jim komercialni posli tečejo nemoteno preko Iskrine prodajne mreže in grosistov širom Jugoslavije. V primerjavi z lanskima prvima dvema mesecema so se zaloge zmanjšale, čeprav še ni vse, kakor bi si želeli.

Pomagajo pa si tudi z artikli, po katerih je največje povpraševanje, saj imajo sorazmerno širok proizvodni program. Izdelujejo TV antene, pribor zanje, antenske ojačevalce, priključke, izolatorje za pritrditev antenskih kablov in antenske kretnice.

Poleg tega pa izdelujejo hišne govorilne naprave Domofoone, ki grede ob živahni gradbeni dejavnosti dobro v denar. Proizvajajo tudi iskalce cevi, ki jih uporabljajo ob polaganju kablov

pomoč — za celotno Iskro v višini 2 milijona dinarjev, od katerih bosta samo Usmerniki (Novo mesto) in Kondenzatorji (Semič) dotirala polovico (en milijon din).

5. Predsedstvo Skupščine se strinja s predlogom Predsedstva ZB ZP Iskra, po katerem naj bi se v ZP enotno uredilo vprašanje dodatnih dni dopusta za vse aktivne udeležence NOV.

6. Zaostanek iz prvih dveh mesecev letošnjega leta, ki se nanaša na proizvodnjo in prodajo (in fakturiranje prodanega blaga), bo povzročil precejšnje težave v naslednjih mesecih, posebno velja pa to za april in maj, saj bodo zakasnitve v prilivu denarja (poravnavi računov) v mnogočem vplivale na našo lastno likvidnost. Predsedstvo meni, da bo treba vložiti maksimalne napore (tudi organizatorjev dela in vseh ostalih), da bi te predvidene težave premostili čim manj boleče in brez težjih posledic, posledic tako za pravočasno nabavo reprodukcijskih materialov kot tudi za pravočasno izplačilo OD.

Vsekakor pa je treba samemu planiranju v tovarnah posvetiti mnogo več pozornosti, kot smo ga kdajkoli do danes!

I. S.

in iskanju defektov zlasti na vodovodnem omrežju — tudi ta izdelek se dobro prodaja. Kip stikala in ohišja za varovalke pri instrumentih so tudi njihovi in s prodajo ni težav.

Zlasti se je popravila prodaja in finančni efekt v februarju. Težave pa so zadnji čas z enostranskimi zalagami, ki se jim kopičijo in vežejo sredstva. Določeni repromateriali se nabirajo v večjih količinah, drugih pa manjka. Tak primer je, ko jim je Djuro Salaj dobavil vso naročeno količino kovinskih cev, profilov pa ne. Tako se jim kopičijo polizdelki, ki jih ni mogoče „dodelati“ zaradi pomanjkanja določenih repromaterialov.

Sicer pa si mnogo obetajo od enotnega nastopa branže na tržišču. Zlasti pa veliko pričakujejo od združitve in uskladitve proizvodnega programa Iskre in Gorenja.

KF

ZAHVALNO PISMO

Konferenca za družbeno aktivnost žensk Slovenije je poslala v Elektromehaniko naslednje zahvalno pismo:

Spoštovani tovariši in tovarišice!
Čeprav so se za nami že zaprla vrata vaše organizacije združenega dela, se še vedno spominjamo toplega sprejema in gostoljubja, ki ste ga nam in nosilkam partizanske spomenice 1941 nudili ob obisku 8. marca.
Iskreno se vam zahvaljujemo in si želimo nadaljnje sodelovanje, celotni delovni skupnosti pa obilo delovnih uspehov.
S tovariškim pozdravom!

Vladka Jan

Uspešno na francoskem trgu

Iskra je danes na francoskem tržišču že precej dobro znano podjetje, predvsem zaradi kakovosti izdelkov in po sodobnem designu. Vsekakor so Iskrine organizacije uspele navkljub temu, da mnogi trdijo, češ francoski trg je za nas neugoden zaradi svoje zaprtosti in pa seveda zaradi tega, ker je Francija pač članica Evropske gospodarske skupnosti.

Prvi stiki Iskrinih delovnih organizacij s francoskimi kupci so se začeli že skoraj pred 10 leti. Začelo se je s tem, da je Iskra zaupala prodajo svojih izdelkov pariški firmi Electronique Appliquee. Ta oblika sodelovanja pa ni prinesla kakšnih obetajočih rezultatov, zato smo 1. januarja leta 1973, torej pred dobrima dvema letoma, odprli v Parizu lastno predstavništvo, ki nosi ime Iskra France.

Predstavništvo je prevzelo prodajo vseh Iskrinih izdelkov razen končnih izdelkov zasebne telefonije, kot so npr. centrale PABX z zmogljivostjo do 300 linij ter telefonski aparati. Njihovo prodajo in prilagoditev na francoske norme je prevzela firma Electronique Appliquee.

Takšno sodelovanje se je pokazalo kot izredno uspešno in se je že razširilo v čvrsto obliko poslovno-tehničnega sodelovanja na področju zasebne telefonije.

Odkar smo v Parizu odprli svoje predstavništvo, se je začel izvoz hitro

večati. Leta 1972, ko predstavništva še ni bilo, smo izvozili v Francijo za 58.273 dolarjev izdelkov, v prvem letu delovanja Iskra France pa je izvoz že dosegel 300.427 dolarjev. Lani smo izvozili za 1.673.200 dolarjev izdelkov, plan za letos pa je 3.000.000 dolarjev. Strokovnjaki v Iskri poudarjajo, da bomo to vsoto verjetno z lahkoto dosegli, če pa nam bo uspelo skleniti nekatere posle, pa jo bomo lahko celo večkratno presegle.

Delež Iskra France pri izvozu v Francijo je od četrte v letu 1973 dosegel že 5/6 celotne predvidene realizacije.

V predstavništvu so zdaj zaposlene štiri osebe, dve administratorki, tehnik za področje elektronskih elementov in vodja Iskra France Jean Claude Jourdan. Zaradi vse večjega obsega del so že začeli iskati nov večji prostor, sčasoma pa bo treba zaposliti tudi nove moči.

Preko predstavništva izvažamo zdaj v Francijo predvsem elektronske elemente, releje, avtomobilske žarnice, vžigalne tuljave, merilne instrumente, števec ipd. V prihodnje se bo ta prodajni program gotovo še razširil, saj nekaterih izdelkov doslej še nismo uspeli predstaviti na njihovem trgu. Med te izdelke naj uvrstimo telefonske dele, ter tudi izdelke Avtoelektrike.

Žarko Brzulja, ki je v Iskra Commerce zadolžen za izvoz v Francijo, nas je med drugim tudi opozoril, da naše predstavništvo v Parizu v prihodnje verjetno ne bo več opravljalo le prodajnih poslov, pač pa bo tudi kupovalo francoske izdelke za potrebe Iskrinih organizacij. Vsekakor pomeni ta korak v navezovanju tesnejših stikov med Iskro in sorodnimi francoskimi podjetji.

Žarko Brzulja je opozoril tudi na nekatere pomanjkljivosti, ki hromijo naš izvoz v Francijo, ter med te napake uvrstil predvsem pomanjkanje pravočasne in pravilne informiranosti. Po njegovem mnenju je precejšnja rana tudi v povezavi med Iskrinim uvozom in izvozom, saj so npr. samo na področju Francije šele v zadnjem času navezali takšne stike, ki bodo lahko koristili vsem. Tesnejše sodelovanje med izvozniki in uvozniki bi gotovo lahko prihranilo Iskri kot celoti precej denarja. Ni čudno torej, da so se zaradi tega odločili, da bo naše predstavništvo v Parizu — Iskra France aktivno stopilo tudi v delovanje naše uvoznega regiona na francoskem tržišču izdelkov elektro in elektronske industrije, hkrati pa tudi izdelkov drugih industrij, ki jih potrebujejo Iskrine temeljne organizacije.

Lado Drobež

Delavski svet Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko se je prvič sestel

Za predsednika delavskega sveta delovne organizacije je bil soglasno izvoljen JOŽE ZALETEL, diplomirani strojni inženir, vodja proizvodnje v tovarni ERO.

Za namestnico predsednika DS pa je bila izvoljena MAJDA REMSKAR, diplomirana inženirka kemije, vodja odseka v laboratorijskem centru tehnološkega področja.

Delavski svet je na predlog družbenopolitičnih organizacij delovne organizacije in temeljnih organizacij izvolil naslednje kolegijske izvršilne organe:

1. POSLOVNI ODBOR

1. Bevk Niko	predsednik	Števci
2. Torkar Srečko	nam. predsednika	MSO, Ljubljana
3. Šarabon Vinko	član	ATC
4. Mihev Aleksander	član	Skupne službe
5. Blaznik Alojz	član	TEA
6. Kačič Metod	član	Naprave, Ljubljana
7. Hribar Branko	član	Inštitut, Ljubljana
8. Lavrič Franc	član	Instrumenti, Otoče
9. Pristov Anton	član	Stikala
10. Krivec Vili	član	ERO
11. Podlipnik Edo	član	Skupna proizvodnja

2. ODBOR ZA DRUŽBENI STANDARD

1. Marolt Vinko	predsednik	Stikala
2. Zagožen Anica	nam. predsednika	Restavracija
3. Golc Franc	član	Elektronika, Horjul
4. Pristov Franc	član	TEL, Blejska Dobrava
5. Petrič Stane	član	Elektrooptika, Lj.
6. Prelovšek Jože	član	Števci
7. Kopina Vili	član	ERO

namestnika:

1. Oblak Stojan	TEA
2. Eržen Marjan	Skupne službe

3. ODBOR ZA KADROVSKE ZADEVE

1. Bajželj Franc	predsednik	ATC
2. Snoj Žvone	nam. predsednika	VEGA
3. Lenardič Bernard	član	Naprave, Ljubljana
4. Torkar Anica	član	TEL, Blejska Dobrava
5. Vencelj Tone	član	Števci
6. Kristan Franc	član	Instrumenti, Otoče
7. Anžič Anton	član	TEA

namestnika:

1. Bozovičar Anton	Skupna proizvodnja
2. Sušterskič Peter	Orodjarna

4. ODBOR ZA DELITEV OD

1. Pivk Ivan	predsednik	Skupne službe
2. Truhačev Niko	nam. predsednika	Instrumenti, Otoče
3. Kozjek Lovro	član	Mehanizmi
4. Žerovc Janez	član	Orodjarna
5. Selko Konrad	član	ATC
6. Štraus Stane	član	TEA
7. Vrečko Marjan	član	Elektronika, Horjul

(nadaljevanje na 6. strani)

Z OSNOVNIMI SREDSTVI GOSPODARITI BOLJE

(nadaljevanje z 2. str.)

proizvodnje. Posojilni in vračilni pogoji bodo določeni s pogodbo.

Delavski svet je odobril podpis samoupravnega sporazuma o nadomestilu v l. 1974 izpadlih transportnih dohodkov temeljnih organizacij združenega dela, združenih v Železniško gospodarstvo - Železniško transportno podjetje Ljubljana.

DS naroča finančno računovodskemu področju, naj na naslednjem zasedanju DS poroča, koliko sredstev je bilo že dodeljenih po podpisu sporazuma v l. 1974.

Delavski svet je odobril razpis za dodelitev posojil graditeljem stanovanjskih hiš in v ta namen odobril tudi sredstva v višini 2.500.000 din in sicer iz povišane prispevne stopnje za stanovanjsko izgradnjo.

Razpis velja za TOZD bivše Elektromehanike.

Delavski svet odobrava nakup 5 najemniških stanovanj od SGP Šava Jesenice za člane obrata telefonskih enot Blejska Dobrava, v znesku 1.613.352,55 din. Stanovanja se plačajo iz sredstev 1% (od 6% od bruto OD, ki ostanejo v razpolaganju delovni organizaciji), ki so bila nakazana Stanovanjski zadrugi za vezavo s strani Elektromehanike.

Delavski svet odobrava nakup 5 najemniških stanovanj od SGP Projekt Kranj v objektih C1, C2, C3, A1, A2 v soseski S-5 Planina, v znesku 1.849.600,00 din. Stanovanja bodo plačana iz odobrenih kreditov samoupravnega stanovanjske skupnosti Kranj, iz sklada za usmerjeno stanovanjsko

izgradnjo, v katerega po odloku skupščine občine Kranj plačujemo 3% od bruto OD. Obveznost do najetih kreditov prevzema Iskra Elektromehanika.

Delavski svet odobrava nakup 13 najemniških stanovanj od GIP Gradis Jesenice v soseski S-5 Planina, za člane kranjskega dela Iskra-Elektromehanike. Stanovanja so s strani samoupravnega stanovanjske skupnosti že dodeljena. Orientacijska vrednost stanovanj je 4.861.000,00 din.

Varčevalcem, ki so odstopili od nakupa stanovanj, odobrava delavski svet 6,5% obresti in izplačilo vseh vloženih sredstev. Delavski svet sprejema na znanje informacijo o finančni udeležbi na stanovanjsko pravico. V veljavnem pravilniku o pogojih in postopku za pridobitev stanovanjske pravice so podani absolutni zneski te finančne udeležbe glede na velikost stanovanja in osebne dohodke na člana družine. Zaradi velikih sprememb v cenah stanovanj in dviganja osebnih dohodkov, je ta finančna udeležba prikazana sedaj relativno, da ne bo potrebno letno ažurirati absolutnih zneskov.

Delavski svet je za l. 1975 odobril povišanje cen nočnih v samskem domu Iskra za 15% in s tem v zvezi tudi odobril regresiranje planirane razlike do ekonomskih cen nočnih, kar znaša mesečno 29.332,50 din, oz. v l. 1975 skupaj 351.990,00 din.

Nadalje DS odobrava plačilo stroškov za tekoče vzdrževanje zgradbe samskega doma na Planini v l. 1975, v višini do 60.000 din.

Delegati o novi ustavi

Te dni je minilo leto dni, odkar smo sprejeli novo ustavo. V 7. številki našega glasila smo objavili ob tem kratkem, toda pomembnem jubileju pogovor s predsednikom skupščine ZP Iskra in podpredsednikom slovenske skupščine Vladimirom Logarjem. Tokrat objavljamo mnenja nekaterih Iskrinih delegatov o uresničevanju nove ustave. Zeleli smo intervjuvati več kot 30 delegatov iz vseh Iskrinih organizacij, toda odgovore na zastavljena vprašanja smo dobili le od desetih. Torej, žal, le slaba tretjina.

Naši akciji so se odzvali v glavnem le delegati iz Iskra - EMO Celje - Angelca Mihelin, Janko Pristovšek, Ludvik Krajec, Vladislav Adamič, Jožica Berginc, Slavko Kolar, Drago Kunej in Feodor Resinovič, iz drugih Iskrinih organizacij pa sta se nam oglasila le Rezka Porenta iz Železnikov in Branislava Marolt iz Aparatov.

Te naše delegate smo zaprosili, naj nam posredujejo svoje mnenje o tem, kaj menijo o uresničevanju ustave v minulem enoletnem obdobju, o reorganizaciji Iskre in novi samoupravni organiziranosti našega podjetja, kaj menijo o delegatskem sistemu, povezanosti med delegacijami in delavci v TOZD, kaj menijo o delovanju skupščine ZP Iskra, kakšna je povezanost med TOZD in krajevnimi skupnostmi ipd.

O uresničevanju nove ustave so Iskrini delegati menili, da so se ustavna načela začela v enoletnem obdobju uveljavljati, vendar pa, da je to še prekratko obdobje za realno ocenitev tako pomembnega dokumenta kot je ustava. Vsi so si enotni v tem, da je nova ustava prinesla tudi Iskri mnogo pozitivnih sprememb, ki so pozitivno vplivale na organiziranost združenega podjetja in njenih TOZD. Delovni ljudje in občani so s samoupravnimi sporazumi začeli uresničevati pravice in dolžnosti, ki jim jih daje ustava. Med drugim so ustanovili samoupravne interesne skupnosti, v katerih se oblikuje vsebina dela družbenih dejavnosti in se po načelu vzajemnosti in solidarnosti združujejo sredstva.

Na vprašanja o ustavni reorganizaciji Iskre so sodelujoči delegati poudarili, da je bila reorganizacija vsekakor nujno potrebna, da pa bo potrebno še mnogo naporov, da bo ta samoupravna organiziranost zaživila tudi v spremenjenih pogojih. Domala vsi delegati opozarjajo na nujnost tesnejšega povezovanja med posameznimi Iskrinimi temeljnimi organizacijami, mnogi pa so tudi opozorili na žalostne primere, ko nekateri „vlečejo na svojo stran“, skupni interes združenega dela pa jim je le malo mar.

Za velik dogodek so ocenili začetek združevanja dveh slovenskih združenih podjetij Iskre in Gorenja v sestavljeno organizacijo Elektrokovinske industrije Ljubljana. Ta organizacija bi morala biti uspešna integracijska oblika, če bomo uresničili cilje, ki so narekovali to združevanje.

Delegati so obširno spregovorili tudi o branžah ter poudarili, da bodo v branži kot celoti lažje reševali probleme, hkrati pa so opozorili na nujnost tesnega sodelovanja med posameznimi delovnimi organizacijami v okviru ZP Iskra.

Eno naslednjih vprašanj se je nanašalo na delovanje delegatskega sistema. Vsekakor je zanimiv odgovor ene od delegat, ki je poudarila, da delegatski sistem zahteva takšno družbo, ki se z zavestjo zavzema za solidarnost in enotnost v združenem delu. Tovarišica Angelca Mihelin iz EMO poudarja, da bi se morali tega zavedati vsi delavci in njihovi delegati in si med seboj pomagati. Delegat lahko dobro opravi svojo nalogo samo

v primeru, če je seznanjen s stališči delavcev svoje TOZD in z interesi tudi zunaj TOZD, to je na ravni krajevnih skupnosti, občine, republike.

Branislava Marolt iz Aparatov pa navaja, da se ne bi smelo dogajati, da bi delegat na seji DS zastopal lastne interese ali pa interese manjšine, saj je neposredno odgovoren vsem delavcem TOZD, katerih delegat je.

Janko Pristovšek iz EMO pa meni, da je delegatski sistem še vedno v razvoju. Poudarja, da je v delegatskem sistemu najbolj pozitivno to, da lahko najširši krog ljudi neposredno odloča o vseh problemih, ki se pojavljajo v okolju, v katerem živi in dela. Pri tem je problematična povezava med delegati in delavci, ki jih delegati zastopajo. Zlasti v večjih TOZD je največkrat nemogoče zaradi pomanjkanja časa vsa vprašanja ustrezno prediskutirati ter oblikovati mnenja in predloge. Janko Pristovšek meni, da je prav na tem področju treba še mnogo narediti, da bi delegatski sistem res dobil željeno vsebino.

Feodor Resinovič iz EMO pa opozarja, da zahtevajo delegatski odnosi veliko discipline, strpnosti in družbenopolitične razgledanosti, zato predlaga, da bi morali na te kvalitete misliti tudi sestavljenci učnih načrtov saj bi s tem dobili večje število kandidatov za tako zahtevne naloge. Tudi drugi anketirani delegati so si enotni v tem, da delegatski sistem še ni povsem zaživel ter da se bodo morali delegati za opravljanje svojih funkcij še bolj strokovno in družbenopolitično usposobiti.

Precej kritičnih besed je bilo slišati tudi v odgovoru na vprašanje, kakšna je povezanost med delegacijami in delavci v TOZD, katerih delegati so in delavskim svetom TOZD. Nekateri delegati so menili, da še vedno ne moremo govoriti o pravi povezanosti ter poudarili, da bo to najtežja naloga, ki jo moramo rešiti, da ne bodo delegacije same sebi namen. Rešiti bo treba medsebojno obveščanje in najti način, kako bi najbolj razumljivo približali probleme, dolžnosti, naloge in pravice delovnemu človeku.

Sekretar ZK ZB Iskra Stane Preskar pozdravlja šahiste, udeležence dvoboja Iskra : Gorenje. Foto: B. B.

V Retečah spet gradijo

Iskra Reteče bo letos proslavila svojo dvajsetletnico z otvoritvijo novih proizvodnih, skladiščnih in upravnih prostorov. Zanimiva je tudi njihova rešitev notranjega transporta.

V Gospodinjstkih aparatih gre gradnja nove proizvodne hale h koncu. Ob našem obisku so že polagali napeljave za pnevmatske naprave, električno napeljavo in centralno kurjavo. Proizvodni prostori v treh etažah so impozantno stali v soncu, monumentalnost betonskega velikana je bila kakor pesem o vitalnosti kolektiva.

V novi stavbi bo v treh etažah 6000 kv. m prostora. V pritličju, ozi-

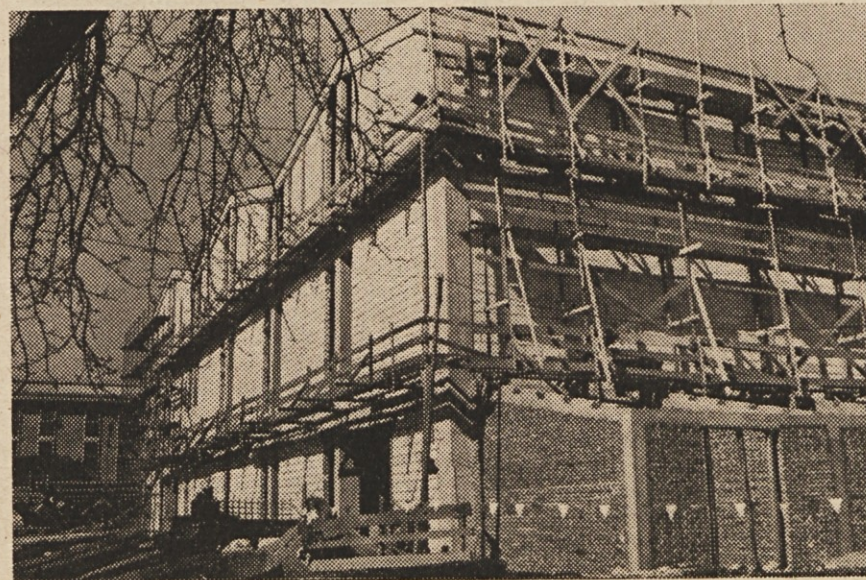
roma v kletnih prostorih bodo skladišča, v prvem nadstropju bo montaža in v drugem nadstropju nekaj upravnih prostorov in skladišče za lažje razlike.

Investicija je velika, saj bo po predračunu stala nova stavba 3,2 stari milijardi din. Zidajo z lastnimi sredstvi in krediti LB ter Tehnike. Prostori pa so potrebni, saj se v nekaterih prostorih dobesedno drenjajo - zlasti v montaži. Odkar so začeli uporabljati stare proizvodne prostore, so razširili proizvodni program in povečali serije. Poleg tega pa nameravajo razširiti oddelek za plastične mase in nabaviti strojno opremo za vlivanje plastičnih mas.

Obenem s to novogradnjo imajo v načrtu radikalno rešitev notranjega transporta z verižnim transporterjem, ki bo povezoval vse oddelke, tako bodo lahko racionalnejše izrabili prostor in pospešili in olajšali transport med delovnimi mesti in med oddelki.

Slovesna otvoritev bo predvidoma že letos junija, ko bodo slovesno proslavili dvajsetletnico tovarne.

KF

Gradnja v Retečah napreduje.

Obiskali smo Industrijo izdelkov za široko potrošnjo — TOZD tovarna gospodinjskih aparatov Reteče

DANES PREDSTAVLJAMO ISKRO IZ RETEČ, KI IMA URADNO FIRMO ISKRA — TOVARNA GOSPODINJSKIH APARATOV ŠKOFJA LOKA. MOČNA, VZTRAJNA IN NEUKLONLJIVA JE BILA VOLJA 370-ČLANSKEGA KOLEKTIVA SKOZI VSEH 20 LET. IZ NIČ DO SODOBNE, RENOMIRANE IN V SVETU ZNANE TOVARNE JE DOLGA POT. BREZ ZAPLETOV IN TEŽAV NI ŠLO. USPEHI PA SO SE VRSTILI, KAR KAŽE USPEŠNOST TOVARNE OB DVAJSETLETNICI.

NEKAJ O ZGODOVINI TOVARNE

Tretjega decembra 1974 je tiho minilo dvajset let, odkar je bila ustanovljena majhna delavnica za popravilo elektro in radio aparatov — odtod ime oziroma kratica ELRA. Proizvodni in upravni prostori so bili takrat kaj neprimerni v starem Koširjevem mlinu ob Selski Sori v Škofji Loki. Zaposlenih je bilo 15 delavcev, ki so opravljali servisne usluge. Dela je bilo več ko preveč, saj je število zlasti radijskih sprejemnikov okrog leta 54 skokovito naraslo.

Trak je neusmiljeno tekkel, Milena Dolinarjeva se je komaj utegnila ozreti po nas. Vroče je, zrak je nasičen s hlapi razredčila in laka. Milena je zaprta v majhno komoro, kjer obrizgava z lakom ohišja za kuhalnike. Že sedem let je na tem delovnem mestu.

Ohišja za električne kuhalnike, ki so prišla pravkar iz emajlirnice.

Nekaj pozneje so začeli izdelovati še električna spajkala. Prelomnico pa je takratna ELRA doživela leta 1959, ko so začeli opuščati servisne usluge in se preusmerili na izdelavo avtomobilskih radijskih sprejemnikov, elektromotorjev za šivalne stroje, cigaretnih vžigalnikov in ročne akumulatorske svetilke. Hkrati pa so prevzeli izdelavo šibkotočnih transformatorjev za kranjsko Iskro.

Nekaj mesecev pozneje so se lotili adaptacije bivšega nunskega samostana pod Loškim gradom. Zaradi tesnobe v Koširjevem mlinu so pospešeno adaptirali in se l. 1961 preselili v nove prostore. Ker je bilo tu več prostora, so lahko zaposlili še več delavcev in razširili proizvodnjo na gospodinjske aparate — izdelovali so kuhalnike in električne peči.

Leta 1966 je tovarna začela izdelovati televizijske stabilizatorje in jih izdelovala že prvo leto 45 tisoč, nato pa je število še naraslo.

Veliki prelom za takratno ELRO pa je priključitev Pilarne v Retečah. Odprle so se nove možnosti izgradnje proizvodnih prostorov in s tem nove tehnologije dela. Leta 1966 so začeli z adaptacijo Pilarne in gradnjo nove proizvodne hale, ki meri 1000 m². Vanjo so preselili emajlirnico in pozneje ves obrat gospodinjskih aparatov. V kratkem pa so zasadili lopate za še večji objekt — proizvodne prostore, ki so merili 5000 m². V te prostore so se dokončno preselili in tako dobili dokončno zaokrožene, sodobne in racionalne prostore v

Retečah, kjer je tovarna še danes. Zdaj pa gradijo spet velik proizvodni in skladišni prostor. V treh etažah bodo pridobili novih 6000 kvadratnih metrov prostora.

Ob otvoritvi novih prostorov bodo praznovali tudi dvajsetletnico podjetja — sicer s polletno zamudo, pa zato večjim delovnim uspehom. Obenem s to novogradnjo bodo kompleksno rešili vprašanje notranjega transporta z verižnim transporterjem, kar bo znatno vplivalo na ekonomičnejši, hitrejši in cenejši transport. Leta 1971 se je Elra priključila Iskri, 1. 1. 1975 pa pristopila k branži široke potrošnje.

NEKAJ KADROVSKIH PODATKOV

V tovarni je zaposlenih 370 delavcev — od tega dve tretjini žensk. Kadrovska struktura pa je takale: z visoko in višjo izobrazbo 9, s srednjo šolo 43, visoko kvalificiranih 11, kvalificiranih 66 delavcev, ostali pa so priučeni. Poleg tega pa imajo v rednih šolah 8 študentov, izredno se šola ob delu 15 delavcev na srednjih in 12 na višjih šolah.

PROIZVODNI PROGRAM

Kakor že firma pove, izdelujejo gospodinjske stroje in aparate: električne štedilnike, plinske štedilnike in kombinirane na plin in elektriko, vgradne elemente — to so vgradne in delovne plošče, plinske in električne peči, kaloriferje, infra peči za kopalnice, termokonvekcijske električne peči, električne peči Globus, rešoje — električne kuhalnike z eno in dvema

V lakirnici naklada komade na transporter Marija Pustavrh. Vroče je na njenem delovnem mestu in kljub prežračevalnim napravam je zrak težak. Že sedem let dela v lakirnici. Pravi, da še kar dobro zasluži, ko ima dodatek na težke pogoje dela. Pa saj rabi. Vdova je z dvema otrokoma. Oba še hodita v šolo in skrb za njima ni malo.

Želite res sodoben kombiniran štedilnik, potem si pogledajte tole VENERO iz RETEČ.

ploščama, plinske kuhalnike, modulne peči, vlažilne likalnice, sušilnike las v treh izvedbah po zunanji obliki in moči. Nadalje izdelujejo kodralnik las Figaro, pražilec kruha, žar plošče in še nekaj vgradnih elementov.

ORGANIZACIJA TOVARNE

Tovarna je organizirana takole: Tehnični sektor, proizvodni sektor, gospodarsko planski sektor, finančno računovodski sektor. Pri štabnih

Jože Marguč vari v mehanski obdelavi. Že 12 let je v tovarni. Zadovoljen je z delom. Dolgčas mu pa ni. Doma pri hiši, kamor se je priženil, ne manjka opravkov.

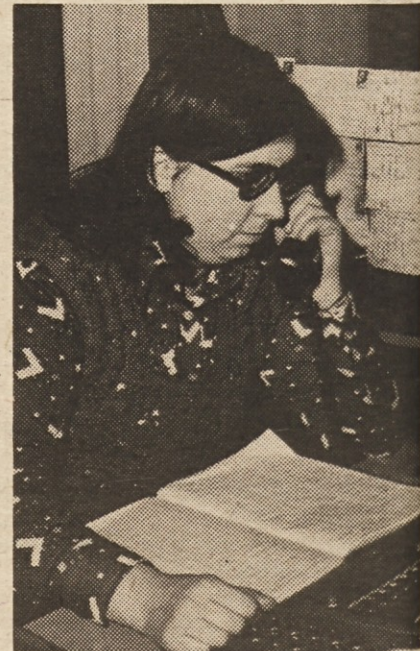
službah pa so še: splošno-pravna in kadrovska služba, analitsko-organizacijska služba in služba kontrole kvalitete.

V proizvodnem sektorju pa so tile oddelki: mehanska obdelava, površinska zaščita — lakirnica in emajlirnica, končno pa seveda montaža.

In kako je organizirana proizvodnja? Pri tako širokem proizvodnem programu bi bilo predolgo razlagati proizvodno pot vseh artiklov. Povem naj le to, da je delo normirano po Work Factor sistemu, ki je uveden na večini delovnih mest. Vsak artikel

pa gre standardno pot, kakor v vsaki tovarni. Proizvodnjo odobri poslovni odbor, razvojno konstrukcijski oddelki pripravi aplikativne raziskave in oskrbi ustrezno dokumentacijo. Nato v prototipni delavnici naredijo prototip ali prototipe, ki jih ustrezno preizkusijo in prilagodijo JUS ali svetovnim standardom, kamor so pač izdelki namenjeni, izdelek zaščiti proti RTV motnjam in dobijo potrebne ateste.

Vzporedno v lastni orodjarni ali pri kooperantih pripravijo potrebna orodja in delovne pripomočke. Tako gre izdelek v serijsko delo. Po poizkusni seriji, če so z njo zadovoljni

„Halo, Tatjana! Brž, Tatjana! Prosim lepo, Tatjana! Si zaspala, Tatjana!“ Tako kličejo telefonistko Tatjano Kalister, ki v telefonski centrali že šest let veže Iskro v Retečah z ostalim svetom.

seveda, pa se začne normalna proizvodnja na relaciji: mehanska obdelava, površinska zaščita, montaža in končno skladišče.

KAKŠNI SO POGOJI DELA?

Delo je po večini lepo, v čistem prostoru, pri sodobnih strojih in napravah, saj imajo sodobne prezračevalne

Orodjarna je srce tovarne. Precizno in skrbno je treba delati. Vodja Andrej Remškar obžaluje le to, da nimajo več strojne opreme.

Žrtve črne roke

Ob 30-letnici umora žužembskih skojev povzemamo odlomek iz knjige Jožeta Vidica (izšla pri založbi Borec), ki govori o zverinstvih domobrancev, ki so v nočeh med 19. in 22. februarjem 1945 pobili deset članic aktiva SKOJ v Žužemberku.

Med NOV so se v Žužemberku in okolici bili hudi boji. Na Cvibljah nad Žužemberkom stoji spomenik, kamor je vklesanih nad 1200 imen padlih borcev in žrtv fašističnih nasilij.

Belogardisti so v Žužemberku ustanovili močno postojanko že oktobra 1942. Po kapitulaciji Italije je ostal Žužemberk osvobojen do 26. oktobra 1943, ko so ga zasedli Nemci. Po ofenzivi so Nemci odšli, Žužemberk pa so do januarja 1945 22-krat bombardirali.

Domobranci so nenehno vpadali v to središče Suhe krajine, a partizanske enote so žilavo odbijale vse napade in vračale udarce. Po hudih bojih je Nemcem in domobrancem 19. januarja 1945 uspelo

obnoviti nemško in domobrantsko postojanko, ki sta se obdržali do 5. maja 1945.

V treh februarjskih dneh so pobili ves skojevski aktiv, ki je uspešno deloval na območju Žužemberka. Najprej je skojevce in skojevke vodil inž. Jože Legan. Sčasoma so fantje odšli v partizane, na terenu pa so ostala le dekleta, ki jih je od pomladi 1944 vodila 21-letna partizanka Marija Čampelj, hči železničarja iz Malega Slatnika pri Novem mestu. V boju z domobranci je padla v Žužemberku na desnem bregu Krke. Po njeni smrti je vodstvo prevzela Verica Pirc.

Po ustanovitvi postojanke so domobranci začeli „trebiti“ teren. Prepričani, da se ideja OF lahko uniči le z umori, so domobranci začeli skrivaj ubijati. Svoj morilski obraz so skrili za krinko črne roke. O zločinih so molčali. V Žužemberku so prišli tako željni krvi, da so že prvi dan na Rebru ubili 67-letno kmetico Terezijo Verce iz Žužemberka. Njen mož Franjo jo je šel

naslednji dan iskat v gozd. Menil je, da se je skrila pred domobranci, ki so se znašli nad partizanskimi družinami (njun sin Dare je 1942 padel kot partizan na Bučki). Ko se je mož približal mrtvi ženi, so iz zasede nanj planili domobranci in tudi njega ubili.

Mesec dni po ustanovitvi domobrantske postojanke — 19. februarja 1945 so se razdelili v več tolpe, vdrali v stanovanja in vlačili žrtve na sneg. Nekaj ur so jih zasliševali in mučili, ob enih ponoči pa so devet vaščanov odvedli na Suštarjev sadni vrt, last Antona Zupančiča, kjer so bili skopani strelski jarki (ko so jih domačini morali kopati v januarju in februarju, niso slutili, da si kopljejo grob). Vse so nato pobili z noži, koli, lopatami in krampi. Niti en strel ni padel. Po strahovitem mučenju so žrtve zmetali na kup v jarek ter jih zagreblili. Te noči so bili ubiti:

1. Stane Kelšin, frizer, oče dveh hčerk in sin, star 61 let
2. Drago Jerše, gostilničar, ki je zapustil sina, star 41 let
3. Tilka Rojc, stara 17 let, in njena mama
4. Matilda Rojc, stara 41 let
5. Franciška Dular, stara 67 let
6. Anica Šercelj, 36-letna učiteljica iz Zafare pri Žužemberku
7. Verica Pirc, skojevka, stara 19 let, hči trgovca iz Žužemberka

8. Cilka Škufca, 25-letno kmečko dekle iz Malega Liplja, sestra šestih bratov — partizanov, od katerih so štirje padli

9. Marija Avbelj, poročena, stara 31 let, in njena mama

10. Franciška Hoenigman, stara 56 let, Kočevarka, rojena v Leobnu, ki je živela pri hčerki v Žužemberku.

Naslednje jutro so svojci spraševali domobrance, če lahko pošljejo zapornikom hrano in perilo. „Ne, ni mogoče, smo jih že poslali na prevzgojno delo v razna taborišča,“ so jim odgovarjali. „Sicer pa smo šele začeli čistiti teren od rdeče kuge,“ so grozili in se že v dopoldanskih urah razkropili po vasi in lovili ljudi, ki so bili zaznamovani kot sodelavci OF.

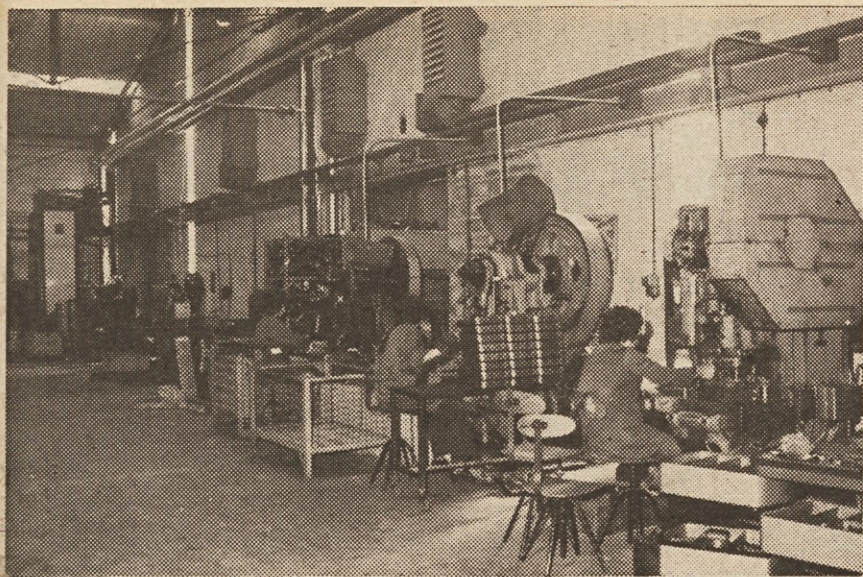
Ob devetih dopoldne 19. februarja so aretirali mamo Ano Zalašček in jo zaprli v Blažičevo hišo, kmalu nato pa še njeno hčerko Anico in jo zaprli v Stupičevo hišo. Očetu Francu Zalaščku so naložili 300 udarcev „za Turjak, za Grčarice, Jelenov žleb.“ Tako so ga pretepli, da je po vojni od posledic mučenja umrl. Mamo Ano so izpustili, hčerko Anico pa naslednjo noč ubili.

Hotkova družina se je pred domobrantskim nasiljem umaknila k sorodnikom v Zagradec. Njihov 20-letni sin Dušan je kot vosovec padel oktobra 1943 na Dobravi pri Dobriču. Čeprav je bil Hotkov Dušan že

16 mesecev v grobu, so domobranci sklenili pobiti vso Hotkovo družino hkrati. Živ je ostal le sin Slavko, ker se je v Zagradcu pravočasno umaknil aretaciji. Tam so aretirali tudi Anico Debeljak, ženo dr. Debeljaka, ki je imel ordinacijo v Žužemberku. Za italijanske okupacije so ga obsodili na smrt. Rešila ga je italijanska kapitulacija. Ko se je vrnil iz zaporja, je bilo njegovo stanovanje uničeno, dom požgan. Zato je odšel delat v Novo mesto, žena pa se je zatekla v Zagradec.

Karolina Lasič se je 1944 s 13-letnim sinčkom Jurčkom umaknila pred gestapovci iz Trbovelj v Žužemberk. Živela sta na nekem posestvu v Stavči vasi. Karolinin mož je bil v partizanih, to je belogardističnim morilecem zadoščalo, da so ju sklenili umoriti. Ko so ju po aretaciji peljali mimo nekega skednja, je bil v njem skrit pokojni Skindrov oče. Le-ta je skozi špranjo opazoval, kako so jo začeli tepsti, sin pa je kričal: „Pustite mamico pri miru, pustite jo živeti!“ Otrokovo kričanje je domobranci raztogotilo, pa so ubili najprej Jurčka, nato še njegovo mater. Oba so pred smrtjo zverinsko mučili. Ko so po vojni odkrili njun grob, je mati ležala na sinu.

Pri Žužemberku je kraj, ki mu pravijo Na moriščih. Ime izvira iz srednjega veka, ker so tam graščaki morili uporne podložnike. Štiri ure po smrti Karoline in Jurčka

Oddelke mehanike obdelave je opremljen s sodobnimi stroji. Polizdelki morajo biti znotraj toleranc.

valne naprave in centralno ogrevanje. Čuti pa se pomanjkanje prostora, pa to bo rešeno v nekaj mesecih, ko bodo „zasedli“ novo halo.

Težji pa so delovni pogoji v oddelkih površinske zaščite v lakirnici in emajlnici. Tu pa je kljub sodobni

Igličar Jožica popravljala kuhalnike na koncu traku. Občudovali smo jo, kako se znajde med 25 škatlicami vijakov, podložk, priključnic, zakovic, kablov in delčkov, ki jim ne vem imen. Njej pa roke plešejo od orodja do kuhalnika.

Skrb za ljudi in njihovo soodločanje pri vseh bistvenih odločitvah v tovarni je prva skrb sindikata, pravi predsednik Janez Bogataj.

Lasič so tja pripeljali sedem žrtev in jih zverinsko pobili. Tako so 21. februarja 1945 ob enih ponoči pobili vso Hotkovo družino in še druge:

1. Alojza Hotka, 61-letnega trgovca iz Žužemberka
2. Ljubico Hotko, staro 25 let
3. Amalijo Hotko, staro 52 let, Alojzovo ženo
4. Sonjo Hotko, staro 28 let
5. Melito Hotko, staro 18 let
6. Anico Zalašček, kmečko dekle, staro 16 let
7. Ljubico Debeljak, ženo dr. Debeljaka, staro 24 let.

Morilec se ni bilo dovolj krvi. Zjutraj so v Bogdanji vasi, dva kilometra od Žužemberka, ubili 53-letno kmetico Ano Drenovšek in njeno 25-letno hčer Mimico, referentko za prehrano pri narodnoosvobodilnem odboru Žužemberk. Samo nekaj ur pozneje so na Suštarjevem vrtu, kjer so pred dobrim dnem ubili deset Žužemberčanov, ubili še dve skojevki – 17-letno Elko Jerič, hčerko mesarja iz Žužemberka, in Marico Črnogoj, 16-letno kmečko dekle iz Gradenca.

Bližal se je konec vojne, a domobranci so stopnjevali teror. Pri Berjakovem kozolcu v Stranski vasi pri Žužemberku so 4. aprila 1945, v bližini cerkve Sv. Roka ubili:

1. Franja Pirca, 51-letnega. Ženo Ljudmilo sta imela štiri sinove in hčer Vero. Sin

ventilaciji zrak težak od razredčil in ostalih kemikalij, vroče je in delo je umazano. Pa so delavke v razgovoru rekly, da ni prehudo.

KAKO POSLUJEJO?

Direktor Slavkovič nam je povedal, da so z lanskim letom zadovoljni, čeprav ni šlo vse, kakor so želeli. Težave so bile s podražitvami reproductivnega materiala, povečale so se družbene dajatve in še energetska kriza je prispevala svoje.

Z novo – branžno organizacijo pa imajo težave z obratnimi sredstvi.

„Nobenih težav ni z disciplino v tovarni, le ob dveh rad kdo kako minuto prej smukne ven,“ pravi vratar Janez Justin.

Doslej so vse zaloge sproti prodali IC, zdaj pa ostanejo zaloge tovarni. Ker pa je proizvodni program sezonski – peči, štedilniki in še nekateri artikli so striktno vezani na sezonsko prodajo, je način dela tak, da se izven sezone dela „na zalogo“ za sezono. To pa zahteva veliko obratnih sredstev. Banke ne dajejo premostitvenih kreditov za sezonske zaloge in tako so v prehodnem razdobju, dokler ne bo formirana Iskrina interna banka, v precejšnji finančni zagati. Zato bodo morali najti vir za premostitveni kredit za 750 starih milijonov.

Franč, študent prava, je padel 26. oktobra 1943 kot borec IX. brigade pri Treh farah, hčerko Vero pa so kot skojevko umorili februarja na Suštarjevem vrtu

2. Albina Pehanija, 42-letnega gostilničarja iz Žužemberka
3. Antona Rusa, 43-letnega usnjarskega delavca iz Žužemberka in njegovega brata
4. Franca Rusa, 35-letnega usnjarskega delavca
5. Marijo Smrke, 35-letno nosečo ženo gostilničarja iz Žužemberka, mater dveh hčerk.

Za vse te umore aktivisti OF in sorodniki žrtev sploh niso vedeli. Vse zločine in pokope so domobranci opravili ponoči skrivaj; ljudem pa so govorili, da so aretirance poslali na delo v Nemčijo.

Prišla je svoboda, od svojcev pa ni bilo glasu. Sčasoma se je le utrla spoznanje, da so jih verjetno pobili. Zla slutnja je visela nad Žužemberkom in ljudje so začeli iskati grobove. Za zločine so vedele nekatere domobranske družine, vedel je tudi žužemberški dekan, a so vsi molčali.

Maja, ko je sonce že dodobra ogrelo zemljo, je začelo iz Suštarjevega vrta strahotno smrdeti. Psi so brskali po zasutih strelskih jarkih. Smrad in nenavadno vedenje psov sta pritegnila pozornost ljudi, ki so tako odkrili grob.

Pri odkopu – ob navzočnosti članov komisije za ugotavljanje vojnih zločinov in

Sicer pa z ostankom dohodka dobro stojijo. Za letos so planirali 15 starih milijard bruto dohodka, od tega bodo prodali za 13 starih milijard doma, za 1,6 milijarde pa bodo izvozili.

STANDARD NA DELOVNEM MESTU je na višini. Imajo lastno jedilnico, kjer dnevno jemlje topli obrok 250 delavcev. Kuhajo jim pa v menzi pri podjetju Loka. Imajo pa na razpolago zlasti za dietike mleko, čaj in peciva. V bifeju pa dobijo tudi brezalkoholne pijače in mrzle pri-grizke. Poleg tega skrbijo za sodobno ventilacijo, čistočo in sodobni transport. Tehnologi pa skrbijo za čim-večjo polavtomatizacijo in avtomatizacijo delovnih mest, da tako razbremenijo delavce. Cilj je kontrola stroja in ne strežba. Precej delavcem so preskrbeli stanovanja, precej pa še pričakujejo od solidarnostnega sklada in varčevalnih akcij.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA pod predstvom Janeza Bogataja dela zelo živahno. Pred kratkim so obravnavali predlog sindikalne liste. Poleg tega so za letos predložili samoupravnim organom povečanje OD.

Organizirali so novoletni sprejem za upokojece, oskrbeli so ozimnico za kolektiv in pred dvema mesecema pripravili občni zbor, na katerem so izvolili nov odbor.

MLADINSKO ORGANIZACIJO vodi Aleksander Škorc, kovinar in študent na TSŠ. Predsednik se je zelo pohvalil z delom v mladinski organizaciji branže. Pravi, da bo s prestrukturiranjem mladinske organizacije bolj zaživela, zlasti je to prišlo prav po zadnjem kongresu ZSMS. Imajo precej načrtov za delo na kulturnem področju. Organizirali bodo proslavo za 1. maj, sodelovali bodo na proslavah ob dvajsetletnici tovarne in pri otvoritvi nove hale in še pri nekaj prireditvah.

zločincev, so odkrili, da so bile žrtve pobite brez strela, s topim predmetom, ali z nožem. Žrtve je pregledal tudi zdravnik dr. Debeljak. Pogreb iz tega skupinskega groba je bil na pokopališču 22. maja 1945.

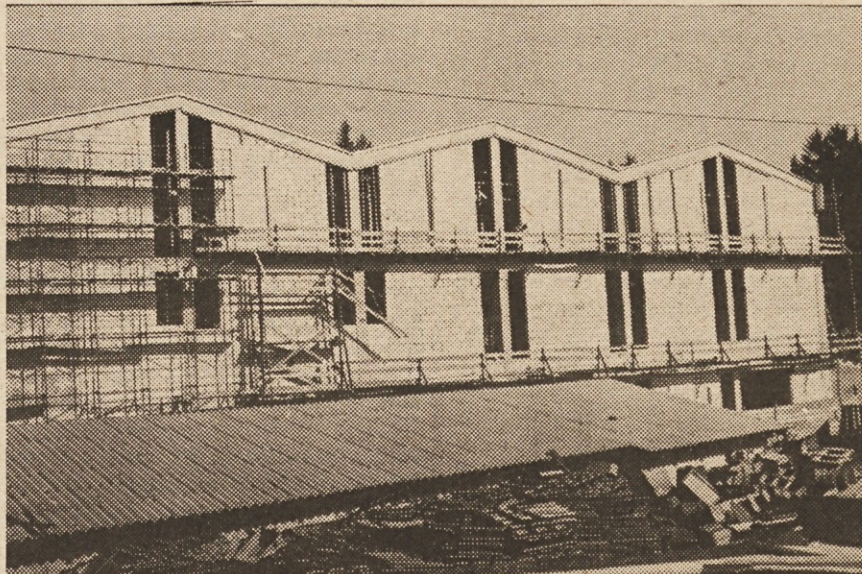
Prve dni junija so odkrili grob Na moriščih. Domobranec Anton Zajc je pred koncem vojne zaprosil neko žensko, naj njegovi mami pove, da ne sme orati zelnika Na moriščih. Ženska temu ni posvetila pozornosti vse do odkritja prvega grobišča, potem pa je izrazila sum, da je morda tudi na Zajčevem zelniku kdo pokopan. Ko so prišli svojci žrtev na zelnik, jih je Zajčeva surovo nagnala, češ da ne smejo brskati po njenem zelniku. Utihišla je šele potem, ko so odkrili grob sedmih žrtev, med njimi tudi petčlanske Hotkove družine.

Na Rupnikovem procesu je nastopila kot priča tudi Anica Zalašček, mati umorjene Anice, ki je o omenjenih grobovih povedala naslednje:

„Videla sem žrtve. Moja hčerka je bila zaklana v vrat in srce. Najbolj je bila razbita najmlajša Hotkova hči, ker je najbrž grozno vpila, ko je gledala, kako ji morijo mater, očeta in sestro. Hotkov oče je imel veliko ran in strnjeno kri na prsih. Na dnu jame je bila mlaka krvi, da bi jo lahko s kozarcem zajela. Verica Pirc je imela samo še šest zob v ustih, Marija Smrke je imela odrezane prsi, Albin Pehani pa spolovilo in obe ušesi...“

Stanka Vencelj je predsednica Delavskega sveta. Spremljala nas je po tovarni. Vso tehnično, poslovno in upravno problematiko pozna. Delavke jo imajo rade, saj jim je v montaži mojstrica – skrbna in pozorna z vsakim človekom.

Novi proizvodni prostori v treh etažah bodo rešili prostorsko stisko.

Organizirali so že in še bodo predavanja z družbenopolitično vsebino in nekaj predavanj s poljudno-znanstveno vsebino. Na športnem

Marljivo delajo. To je bil najgloblji vtis, ki ga je name naredila Iskra v Rečeh.

KF

Montaža gospodinjskih aparatov je normirana po WF. Tempo dela je hiter. Manjka pa prostora.

Domobranci so 5. maja 1945 za vedno zapustili Žužemberk. V naglici so vrgli arhiv v peč, ga zažgali in odšli proti Ljubljani. Po njihovem odhodu je neka ženska zaprla vrata peči in je ogenj v njej ugasnil. Precej papirjev je že pogorelo, nekaj pa jih je le ostalo. Tako tudi spisek 56 Žužemberčanov in prebivalcev bližnje okolice, ki so jih še nameravali skrivaj ubiti v naslednjih dneh.

Za domobranci je ostalo šest skrivnih grobišč, v katerih je bilo pokopanih 30 žrtev. Ostale so matere brez otrok in mož, otroci brez staršev, s seboj v tujino pa so domobranci odnesli veliko preklestvo, ki ga čas zlepa ne bo zbrisal.

Belogardistična drhal v emigraciji vsa leta po vojni veliko piše o „vetrinjski tragediji“. Naj pojasnim ta izraz. Maja 1945 je bilo v Vetrinju pri Celovcu na Koroškem domobransko taborišče. Angleži pa so večino domobrancev vrnili v Jugoslavijo. Številni med njimi so pred našimi sodišči odgovarjali za zločine, kakršne so storili v Žužemberku in drugod. Za belogardistične propagandiste so bili to nedolžni fantje, toda njihovo „nedolžno“ kožo so naši ljudje že davno slekli.

V Žužemberku sta morila Meničaninov in Cofov domobranski udarni bataljon, oba sta se formirala v Stični (Dušan Meničanin je padel decembra 1944, vendar se je bojna

skupina po njem imenovala do konca vojne. Po smrti mu je general SS Roesener podelil čin majorja).

V domobranskih časopisih iz L. 1945 sem iskal, kaj so domobranci poročali o bojih v okolici Žužemberka. Pišejo o samih „sijajnih“ zmagah in navajajo velike izgube partizanskih brigad. Slovenski dom je 24. marca 1945 objavil članek, v katerem pisec opisuje boje okrog Žužemberka, konča pa takole:

„Domobranci pa so prisegli, da tolovajev ne bodo več puščali na oddih (ne bodo jih več pošiljali v internacijo, op. pisca), temveč da jih bodo sami polagali k počitku, kot to zahteva pravica zaradi razdejanega Žužemberka in zaradi vse krvaveče domovine.“

Nihče tedaj ni slutil, predvsem pa ne Žužemberčani, kako domobranci „polagajo tolovaje k počitku“.

Če so domobranci imeli „čisto vest“, zakaj so morili skrivaj ponoči, zakaj so žrtve klali in pobijali s koli, zakaj jim niso javno sodili, če so menili, da so česa krivi?

Tudi ZSMS prilagodila delovanje branžni reorganizaciji

(S konference osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine Slovenije v branžni delovni organizaciji Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Kranj)

V Kranju je bilo 5. 3. prvo zasedanje vseh osnovnih organizacij ZSMS v sklopu nove branžne delovne organizacije Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Otvoriti in izvoliti organov konference je sledilo poročilo predsednika Andreja Lapanja o dosedanjem delu.

POROČILO PREDSEDNIKA KONFERENCE OO ZSMS DO ELEKTROMECHANIKA – ANDREJA LAPANJA

Ustanovne spremembe so tudi v naši delovni organizaciji spremenile tako obseg dela na gospodarskem, kakor tudi na družbenopolitičnem področju.

S 1. 1. 1975 je bil podpisan samoupravni sporazum delovne organizacije Elektromehanika, s tem podpisom pa se je tudi število osnovnih organizacij ZSMS v naši delovni organizaciji povečalo. Iz prejšnjega mladinskega akta KOOP se je formiralo pet OO ZSMS, priključile pa so se tudi OO ZSMS Tovarna merilnih instrumentov Otoče, Institut za prenosno tehniko Ljubljana, Tovarna elektronskih naprav Ljubljana, Tovarna elektronskih instrumentov Horjul, Montažno servisna organizacija Ljubljana, del Commerca, potem OO ZSMS Posebni naročil, v pripravi je tudi formiranje in priključitev OO ZSMS Montažno servisne organizacije iz Beograda. V Elektromehaniki je okoli 9500 zaposlenih, od tega preko 4500 mladih. V pravilniku delovanja ZSMS Elektromehanika in v vseh ostalih dokumentih je jasno opredeljeno, da mora osnovna organizacija ZSM razpravljati o najpomembnejših vprašanjih svojega življenja, dela in aktivnosti. Zavzemati mora stališča in sklepe, ki so obvezni za OO ZSMS.

To sem poudaril zaradi tega, ker se mladi še vedno premalo zavedamo svoje odgovornosti in vloge v celotnem družbenopolitičnem življenju. Sami smo krivi, če so v TOZD problemi, mi pa jih pustimo, češ se jih bo že kdo drug polotil.

Potrebno je te probleme res sproti reševati, kajti le na tak način lahko mladi samoupravljalci v neposredni obliki izrazijo konkretne ekonomske, politične, socialne in druge interese, ki mlade aktiviste spremljajo vsak dan.

Za vsa ta področja pa je potrebno imeti dobre in sposobne kadre. Mislim, da smo v Elektromehaniki naredili korak naprej, saj smo na tem področju res veliko delali. Sami in s pomočjo ZK Elektromehanike smo organizirali seminarje, na katerih smo mladim kadrom dali vsaj osnovno podlago za nadaljnje delo v OO ZSMS in vseh ostalih DPO.

Danes lahko ugotavljamo, da so aktivne sredine po TOZD že kadrovsko tako močne, da znajo organizirati in izpeljati marsikatero akcijo in tudi zasedba v samoupravnih organih je mlada, ne pa samo mlada, temveč tudi pravilno usmerjena in dovolj aktivna.

Seveda ta oblika izobraževanja ni edina, večjo pozornost dajemo tudi glasilu Iskra, ki zadnje čase mlademu bralcu prinaša koristne članke, v katerih marsikaj lahko prebere, s tem pa tudi izve, kaj se dogaja v njegovi sredini in celotni DO.

Ugotavljamo, da je vsak proizvajalec predvsem aktiven na tistem področju, kjer se pojavljajo tudi njegovi problemi; če ima nekdo probleme s stanovanjem, tudi želi delati v komisiji za DEO, kar smatram, da je tudi pravilno. Spremljanje samoupravnih sporazumov, pravilnikov, način ocenjevanja in postopek kako priti do stanovanja le tukaj lahko spozna.

S tem sem hotel povedati, da mlade pri vključevanju v družbenopolitično delo ne smemo zapostavljati, temveč jim moramo pokazati in omogočiti delo na tistem področju, katero jih tudi interesira, to se pravi delo v OO ZSMS po TOZD morajo mladi prilagoditi predvsem njihovim specialnim problemom v TOZD, seveda pa ne smejo prezreti problemov celotne DO. Dobro informiranje je zrcalo organizacije, zato smo ji dali tudi večji poudarek. Rezultat tega je,

ne pojavljajo se takšne napake, kot so se pojavljale v preteklosti, ko nam je neka OO potihoma zamrla. Seveda pa smatram, da je potrebno na tem področju še več aktivnosti, da bo le na tak način koordinacija bolj zdrava.

Navzoče je seznanil s potrebo po konstituiranju novih OO ZSMS, ustanovljenih ali priključenih po 1. 1. 1975. Hkrati s tem zapisom objavljamo tudi shemo nove organizacije KK OO ZSMS branžne DO, ki ima 99 delegatov iz vseh OO ZSMS, in je najvišji organ ZSMS v branžni delovni organizaciji.

Nato je prebral poročilo o delovanju mladih in Iskra Commerca Miha Luznar. Mladi so uspešno izvedli nekaj akcij, potrebno pa je še večje sodelovanje tako v njihovem lastnem krogu kot tudi z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Predsednik komisije za družbeno-ekonomske odnose Janez Ribnikar je nato poročal o problemih, s katerimi se soočajo mladi v omenjeni branžni organizaciji. Na vseh področjih – od reševanja stanovanjskih problemov mladih družin in samskih mladincev, do minimalnih osebnih dohodkov, izrednega izobraževanja in socialnih problemov – bo potrebno, še več sodelovanja in truda, da bi lahko mladi uspešno delovali.

Predsednik komisije za idejnopolitično delo Jože Tomazin je nadaljeval delo konference s poročilom o aktivnosti omenjene komisije. Poudaril je potrebo po vključevanju novih kadrov v njeno delo in pa v članstvo ZK. Dve izmed najvažnejših nalog pa sta še čimboljše sodelovanje s sindikalno organizacijo ter idejnopolitično izobraževanje s pomočjo seminarjev, politične in sindikalne šole za čimširši krog mladih iz vseh osnovnih organizacij ZSMS.

Zatem so bila sprejeta dopolnila

ključa delegatskega sistema po OO ZSMS v TOZD v predloženem pravilniku dela Konference OO ZSMS branžne delovne organizacije.

Po izvolitvi Staneta Žibreta za organizacijskega sekretarja OO ZSMS za ljubljansko področje je bil potrjen mandat predsednika Andreja Lapanja, organizacijskega sekretarja Janeza Žaklja ter tehničnega sekretarja Jožeta Perka. Ti so bili izvoljeni že 26. 12. 1974.

Razprave se je nato udeležil predsednik Občinske konference ZSMS Kranj Ciril Sitar. Poudaril je, da je potrebno dati še večji poudarek informiranju mladih ter tesnejšemu sodelovanju le-teh v delovnih organizacijah z Občinsko konferenco ZSMS. Glede pravilnika o delovanju mladih Elektromehanike pa je menil, da bodo potrebne določene spremembe glede delovanja OO ZSMS po TOZD in pa Konference OO ZSMS Elektromehanike.

Za njim je povzel besedo v. d. glavnega direktorja branžne delovne organizacije Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Aleksander Mihev. Poudaril je, da bo treba glede na resno gospodarsko situacijo v svetu dati še več poudarka tudi gospodarskemu planu omenjene branžne delovne organizacije za leto 1975. Na vseh področjih bo treba čimbolj varčevati ter več kot doslej izvažati na tržišča dežel v razvoju. Cene naših končnih izdelkov pa bo treba tako na tujem kot tudi na domačem trgu čimbolj prilagoditi naraščajočim svetovnim cenam reproductivnih materialov.

Konferenco sta pozdravila tudi predsednik Konference ZSMS „Sava“ Milan Čufar in sekretar sveta ZK Elektromehanike Bojan Klemenčič.

Ob koncu so bili sprejeti tudi vsi konferenci predloženi sklepi ter predlog, naj republiška konferenca ZSMS pri sestavljanju pravilnikov za delo osnovnih organizacij ZSMS po OZD upošteva kot vzorec tudi pravilnik, ki je bil sprejet na omenjenem zasedanju z naknadno izdelanimi dopolnili vred.

V. B. R.

K sreči usoda našega lista ni povsod takšna, kot na sliki, saj v večini TOZD „Iskra“ radi berejo in imajo do nje boljši odnos. Foto: L. D.

Delavski svet Industrije za telekomunikacije,elektroniko in elektromehaniko se je prvič sestal (nadaljevanje s 3. strani)

namestnika:

1. Bogdanovič Dušan
2. Dubokovič Stane

Merilne naprave
Števci

5. ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

1. Mezek Hinko	predsednik	Števci
2. Zajec Jože	nam. predsednika	Naprave, Ljubljana
3. Vidic Angel	član	TEA
4. Pajnič Andrej	član	Elektronika, Horjul
5. Pavlič Bojan	član	TEL, Blejska Dobrava
6. Kavalar Marjan	član	Inštitut, Ljubljana
7. Rozman Stane	član	Mehanizmi

6. ODBOR ZA SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

1. Mihev Aleksander	predsednik	Skupne službe
2. Cvar Ivan	nam. predsednika	Skupne službe
3. Kristan Marjan	član	ATC
4. Tronkar Avrelj	član	TEA
5. Deržaj Boris	član	Inštitut, Ljubljana
6. Grandovec Feliks	član	MSO, Ljubljana
7. Slabe Jože	član	Vzdrževanje

namestnika:

1. Albinini Miroslav
2. Cerar Srečko

Instrumenti, Otoče
Vega

Delavski svet je nadalje obravnaval tudi plan proizvodnje in izvoza delovne organizacije branže za leto 1975.

Pri sprejemanju tega sklepa pa je upošteval pripombo montažno-servisne organizacije, ki sprejema plan pod pogojem, da se njen proizvodni plan poviša po predlogu, ki ga posreduje naknadno. Nadalje je DS upošteval pripombo TOZD Merilne naprave, ki bodo posredovane v realizacijo plansko-proizvodnemu področju. Upoštevana bo tudi računsko napaka pri planu za TOZD Merilnih instrumentov.

Ob koncu je sprejel tudi gospodarski plan delovne organizacije za 1. 1975 s pripombo, da se rebalansira plan montažno-servisne organizacije. TOZD bo podan celovitejši pregled razdelitve stroškov skupnih služb ter sporazumno s TOZD bo ponovno opravljena delitev stroškov komercialnega področja po objektivnejših kriterijih.

Odobrena je bila tudi prispevna stopnja za stanovanjsko izgradnjo s sedanjih 6 % na 7 %.

Delovno predsedstvo konference osnovnih organizacij ZSMS v Elektromehaniki. Foto: S. S.

Ne osamitev, vključevanje v družbo!

Po koledarju se približuje prvi pomladanski dan, s tem pa tudi naš praznik, mednarodni dan invalidov. Letos ga bomo praznovali tem bolj slovesno že samo zato, ker sovpada s 30. obletnico naše tolikokrat preizkušene in s krvjo pridobljene svobode. Pri tem, ko pa živimo v naši humani in socialistični domovini, pa včasih žal pozabljamo na sočloveka, pa naj si bo to invalid, ali zdrav človek, ki ga trenutno pesti že preveč skomercializirana ureditev našega življenja.

Zato je prav, da za letošnje praznovanje, ki poteka pod geslom „Ne osamitev, vključevanje v družbo!“, naredimo red v naših vrstah in da enkrat za vselej izgine iz naše miselnosti napačen pogled na to, kdo je zdrav in kdo kot invalid manj sposoben za pridobivanje življenjskih dobrin.

Temu boju se je priključilo tudi Društvo invalidov Kranj in Aktiv invalidov Iskra, Kranj. Bistvo njunega dela je usmerjeno predvsem na pridobivanje možnosti čim večjega števila invalidov rehabilitirati in ponovno vključiti v delo vsaj v družbenopolitičnem življenju.

Zavzemamo se tudi za to, da bi v naše samoupravne interesne skupnosti poslali čimveč delegatov, ker bomo le preko njih pojasnili svoje težave in poglede ter lahko pridobili naklonjenost širšega števila ljudi in s tem tudi večji akcijski prostor.

Društvo in Aktiv tudi opozarjata na nered v arhitektonskem urejanju okolja. Le redko se namreč zgodi, da invalid, ki je vezan na voziček, lahko vstopa v razne veleblagovnice, urade,

gledališča, itd. To pa preprosto iz razloga, ker ne more s svojim vozičkom po raznih stopnicah, skozi preozka vrata ipd.

Morali bi torej pristopiti k sistemskemu učenju mladine, da nesebično nudi sosedsko pomoč vsakemu občanu, ki je te pomoči potreben, posebno pa to velja še za invalidno prizadete ljudi. Na tem področju pa je največ narejenega pri mladih tabornikih kokrškega odreda Kranj, saj že tri leta obiskujejo vse težje invalide na domu in jim ob raznih praznovanjih nudijo kulturni spored kar na domu. To je res hvalevredna ter humana poteza samih mladih tabornikov kot tudi njihovega vodstva.

Letos bo tudi aktiv ISKRE obiskal vse dosedaj znane nekdanje člane kolektiva Elektromehanika, ki so težji invalidi, na domu in jih skromno obdaril. Tako bomo našli vsaj osnovni kontakt z ljudmi, ki so tudi pripomogli k naši stvarnosti, a jih je zla usoda odtrgala od nas. Hkrati pa enaka akcija poteka tudi pri društvu v Kranju. Društvo bo letošnje praznovanje združilo še s posebnim programom, ki poteka ob 30. obletnici zloma fašizma. Tako bo v stebrični dvorani Mestne hiše od 22. 3. do predvidoma 27. 3. 1975 razstava del dveh težkih invalidov. Prikazala bo njihove slikarske stvaritve. Prav tako pa bo 22. marca ob 17. uri na sam predvečer praznovanja slavnostna akademija s kulturnim sporedom v delavskem domu v Kranju za vse člane Društva invalidov SO Kranj.

Aktiv ISKRE in Društvo invalidov Kranj vabita svoje člane k polnoštevni udeležbi in hkrati čestitata k praznovanju!

— K — c

Filmsko gledališče vabi

V drugi polovici marca se bo pričel drugi ciklus predstav Filmskega gledališča. Ta način filmskega izobraževanja mladih je že postal tradicionalna oblika seznanjanja mladine z najboljšimi dosežki svetovne in domače kinematografije. Filmsko gledališče organizira vsako leto komisija za kulturo pri občinski konferenci Zveze socialistične mladine v Kranju.

Spomladanski ciklus obsega osem filmskih predstav, ki bodo vsak petek ob 18. uri v kinu Center v Kranju, razen 2. maja. Abonma stane le 40 dinarjev, naročila sprejema OK ZSMS Kranj, kupili jih boste lahko tudi v kinu Center.

Poglejmo še, katere filme si bomo letos lahko ogledali. Spored za drugi ciklus FG so izbrali Neva Mužič, filmski kritik revije Ekran, Marjan Ciglič in Ivo Triler, direktor kranjskega kinematografskega podjetja. Prvi film bo na sporedu že 21. marca, to bo

ameriška barvna komedija NE ODNEHAJ IN SE ENKRAT POSKUSI. Naslednji petek bomo videli ameriški film O.K., ŠEFE. V aprilu pa sledijo še štiri predstave: MASH, SLAČE-NJE, BUTCH KASSIDY AND KIDD, NEKATERI SO ZA VROČE, 9. in 16. maja bodo predvajali filma IVAN VASILJEVIČ MENJA POKLICE in AVANTURA JE AVANTURA.

Pogovori o predvajanih filmih bodo tudi tokrat v šolah, oz. v centralnem mladinskem domu, če bodo novi prostori že odprti. Pred prvo predstavo bo izšel še poseben bilten, v katerem bodo mladi gledalci lahko našli vse informacije o filmskem gledališču in kratke vsebine ter kritike filmov, ki bodo predvajani v tem ciklu. Vabimo tudi mlade Iskraše, da si ogledajo omenjene predstave Filmskega gledališča v Kranju.

ALOJZ BOČ

Odbor za medsebojna razmerja pri TOZD ISKRA Antene Vrhnika, Idrijska cesta 42, objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. konstruktor
2. analitik
3. nastavljalec orodij
4. vodja elektromehanskega oddelka
5. radiomehanik ali elektromehanik

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Ad 1. — SS izobrazba strojne smeri, praksa zaželjena, ni pa pogoj
- Ad 2. — SS izobrazba elektro ali strojne smeri, praksa zaželjena, ni pa pogoj
- Ad 3. — KV orodjar ali strojni ključavničar
- Ad 4. — SS obrazba elektro-šibke smeri s 5-letno prakso
- Ad 5. — KV radiomehanik ali elektromehanik šibke smeri

Rok za sprejemanje prijav je 10 dni po objavi.

Kandidati naj se prijavijo pisмено splošni službi delovne organizacije „ISKRA“, Tovarna antenskih naprav, 61360 VRHNIKA, Idrijska cesta 42.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri najkasneje v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

V TOZD TEA s pridom predelujejo stare zaloge za potrebe preusmerjene proizvodnje

Glede na to, da so naši neposredni delavci v proizvodnji premalo obveščeni o poteku dogajanja v proizvodnji, smo mnenja, da se tudi v bodoče oglašamo s kratkimi informacijami, ki bodo utemeljene na izjavah vodstvenih delavcev. S tem hočemo prepričati, da se ne bodo pojavljale netočne govorice med delavci.

Namen naše komisije za informiranje je predvsem, da seznanimo sodelavce s potekom proizvodnje in s katerimi problemi se srečuje naša TOZD.

V januarju so manjše skupine (stroškovni mesti 280 in 281) demontirale vložke iz pokrovov telefonskih aparatov. Zaradi izboljšane tehnologije izdelave telefonov in zaradi novjših modelov je ostala določena količina vložkov v ohišju aparata vskladščeni. Naši delavci so jih, kot smo že omenili, demontirali in očistili prah ter pripravili za ponovno predelavo. Te plastične dele so potem prepeljali na oddelek za vbrizgavanje mas, kjer so jih predhodno zmleli in pripravili za ponovno proizvodnjo telefonskih ohišij.

Iz tega zapisa je razvidno, da stvari niso tako pereče, kot so nekateri nepravilno seznanjeni delavci menili. Slišati je bilo namreč, da so se razbijali telefoni — ne pa to, kar je zgoraj navedeno.

KAKO PA POTEKA PROIZVODNJA NA LINIJI TELEFONA IN CELOTNE TOZD TEA, NAVAJAMO S SLEDEČIMI PODATKI:

Linija elementov (284 stroškovno mesto)

Zaradi preširokega asortimenta proizvodov smo del proizvodnje preselili v TOZD Vega. Probleme bi lahko omenjali z dostavo uvoženega materiala, kar se tiče proizvodnega procesa, pa nastajajo težave v primeru pomanjkanja vode, pritiska zraka ipd., kajti delo tu je dokaj precizno; to pa po potrebi uredimo z nočnim delom in nadurami. Glede planskih obveznosti se porajajo manjše neprilike zaradi neenakomernega planiranja. Ponovno smo začeli sestavljati generator, ki je sestavni del PTI in celotni potek proizvodnje telefonskega aparata PTI. Glede deljene navijalnice za aparate ATA in ostale telefonske aparate smo se združili z relejem, tako da je nastala enotna navijalnica. S tem smo rešili problem pomanjkanja prostorov in delovne sile glede na navedene artikle. To pa je bilo v korist releja, kateremu trenutno primanjkuje naročil.

Linija telefonskih aparatov (283, 286, 276, 277, 279 stroškovno mesto)

Plan je več ali manj ustaljen in ni opaziti bistvenih sprememb, razen linije IKTA, katero smo povečali. Zaradi WF sistema, katerega smo začeli uvajati, še niso usklajena delovna mesta, zato so včasih potrebne nadure.

Linija slušalk (Blejska Dobrava in TEA)

Je enako urejena z WF sistemom, vendar zaradi pomanjkanja določene materiala, katerega uvažamo, linija dela z zastojem. Posledice tega pa so nenačrtovani stroški, ki jih povzročajo režijske ure.

Linija številčnika

Številčnik FACI se montira po predvidenem planu. Problem, ki zadeva tudi domačo proizvodnjo, pa se pojavlja spet zaradi nekaterih uvoženih delov.

Aparat ATA — plansko napreduje, problemi pa se kažejo zaradi barve samih proizvodov.

Aparat ATA 40 — tudi plansko napreduje, dočim imamo pri aparatu EODI zaradi kooperiranega dela določene težave z nabavo tastatur. Ti navedeni problemi pa vplivajo na OD kot tudi na počutje samih delavcev.

Želimo, da s čim boljšim sodelovanjem in prizadevnostjo te težave odstranimo.

Kar zadeva proizvodnjo ploščatega releja, menimo, da so službe naših TOZD predvsem (komercialne in planske) premalo storile, da ne govorimo o resnosti sklenjenih pogodb z zunanjimi partnerji (kot npr. FACE — Milano, SIEMENS — Milano, TEKA — DE Nuernberg, SEL — Stuttgart itd.); menimo, da so to nekomercialne pogodbe predvsem glede terminskih in količinskih dobav posameznih delov.

Ce pogledamo malo nazaj, ni bilo ne sestankov in ne seje tovarniškega kolegija ter DS, PO, kjer ne bi bil omenjen ploščati rele. Delavci v neposredni proizvodnji so videli v tem neko zagotovilo, da količinsko dnevna proizvodnja ploščatih relejev ne more kar čez noč splahneti, čemur smo danes več ali manj priča. Vsi neposredni proizvajalci se resno zavedamo gospodarske situacije celotne SFRJ, vendar se dogajajo razne anomalije, ki pa ne opravičujejo v raznih trenutkih in pri določenih proizvodnih procesih takšnih posledic. Dogaja se, da določeno linijo spravimo v približno utečeno proizvodnjo, pa se čez čas pokaže, da je bil ves trud več ali manj zaman. Zato pričakujemo od Iskro-Commercé, da bo proizvodnja ploščatega releja ponovno normalno stekla in to v takšnih količinah kot prejšnje leto.

Koordinatni stikalnik (282 stroškovno mesto)

Planske zadolžitve potekajo dobro, težave so le pri dobavi uvoženega materiala (novo srebro). Koordinatni stikalnik je ena izmed linij, kjer delo poteka brez večjih problemov.

Obdelovalnica TEA

Pri izdelavi delov TOZD TEA nas spremlja vrsta težav, kot je: nepravilna časna dobava reprodukcijskega materiala za sestavne dele, posledica tega pa je, da nastajajo pri strojnih skupinah delavcev ozka grla, s tem pa povzročajo nepravilno izdelavo delov in zastoj v montaži. S tem tudi povečujemo čas izdelave artiklov in pritisk delovne skupine za izpolnitev plana. Moramo pa priznati, da delavci z vestnostjo opravljajo svoje delo, s tem pa dosegajo zastavljeni plan.

Največje težave pa so trenutno v obdelovalnici TEA zaradi tehnološko pomanjkljive administracije. Ugotovljeno je, da se delo zadržuje tam, kjer se ne bi smelo, s tem pa skrajšuje čas za samo izdelavo delov. Poudariti pa moramo, da tudi uvedba nove administracije še ne ustreza našim zahtevam.

Pavla Kralj

Franica Cerovski gre v pokoj

Pred nekaj dnevi sem bil po opravkih v Retečah in na koncu traku, kjer montirajo električne štedilnike, sem srečal živahno Franico Cerovski. Beseda je dala besedo in že sva bila sredi živahne debate. Šele na koncu mi je povedala, da gre v pokoj. Začudil sem se, saj na pogled ne bi verjel. Mislim, da mi ne bo zamerila, če rečem, da skriva svojih 50 let.

Za slovo od tovarne, v kateri je bila zaposlena dolga leta, je priredila lep poslovilni večer za 30 sodelavk in sodelavcev, povabilu se je rad odzval tudi direktor Ljubo Slavkovič. Veselo je bilo, ni manjkalo spominov na lepe in težke trenutke, ki so jih delovni tovariši preživeli skupaj.

Prosil sem jo, naj mi kaj pove o sebi. Pa mi ni čisto ustregla, govorila je o delu, o drugih, o sebi pa bolj malo: „Dalmatinka sem s Korčule. Sicer pa delavka in mati štirih fantov in ene hčerke. Mladost sem preživela kakor vsi moji vrstniki. Ob okupaciji sem šla v partizane. Bila sem borka v XI. Dalmatinski brigadi. Na nesrečo sem bila ujeta in od marca leta 1944 sem preživela v nemškem taborišču v Leipzigu do osvoboditve. Moj mož je oficir in tako sem z njim prišla v Skofjo Loko. Tu sem poleg svojega dela v tovarni, kjer sem delala kot navijalka, v pripravi polizdelkov in še drugod, opravljala različne funkcije na terenu in v tovarni. Tako sem bila sekretarka OO ZK v tovarni štiri leta, delala pa sem tudi v odboru Socialistične zveze in Zveze borcev.

Rada berem. Najrajši imam zgodovino, zlasti NOB, kjer sredi vihré časa in v trpljenju ljudi najdem tudi sebe. Pa tudi „zaljubljene“ knjige rada vzamem v roke. Lep je sprehod po mladostnih sanjah in upanjih mladih ljudi.

No, zdaj pa grem v pokoj. Dela bo dovolj, saj sem še vedno politično aktivna, dom še sama urejam in knjige imam. Žal pa mi je po živahnem vzdušju tovarne, saj zapuščam kup prijateljic.“

Franica je umolknila. Prišlo mi je na misel, da poje stara škotska pesem: „Slovo je bridko kakor smrt.“

KF

Po 18 letih marljivega službovanja v Sprejemnikih v Sežani je odšla v pokoj Bernarda Rodica-Dina, vodja kuhinje, ki ji člani kolektiva v pokoju želijo veliko zdravja in zadovoljstva.

Rdeči prapor

V Kragujevcu — srcu Šumadije je bilo sredi februarja tradicionalno srečanje samoupravljalcev Jugoslavije, obenem pa srečanje delavcev — pesnikov.

Takšna srečanja imajo značaj kulturne manifestacije, kar se je odrazilo tudi tokrat. Poseben zven ima stvaritev, kadar jo avtor sam posreduje poslušalcem. Kragujevčani so imeli možnost, da slišijo pesmi šestih domačinov ter dvanajstih gostov. Zbrali smo se iz vseh krajev naše države in moram reči, da nas je Kragujevac sprejel zelo gostoljubno.

Prvi večer smo brali pesmi z balkona zgradbe „Delavskega vseučilišča“, naslednji dan opoldne pa v šoli „Toza Dragović“. Škoda le, da v avli „Šumadije“ nismo uspeli nastopiti, kot je bilo predvideno. Sicer je pa novinar (nekdanji urednik časopisa „RAD“) tovariš Miloško P. Djoković iz Beograda skupaj s književnim klubom „Crvena zastava“ iz Kragujevca zelo organizirano pripravil to srečanje, ki je žal trajalo samo dva dni, 14. in 15. februarja 1975.

Kljub temu, da je naše srečanje potekalo ločeno od zbora samoupravljalcev — kjer je imel izčrpen referat tudi predsednik CK ZKS tov. France Popit — naše srečanje ni bilo zaman.

Izmenjava mnenj in stališč ljudi, ki se poleg svojega vsakodnevnega dela tudi danes zavedajo, da človek na

splošno pravzaprav hlepi le še za materialnimi dobrinami, duševnih vrednot mu pa ni mar in se v samem bistvu razčlovečuje — torej izmenjava pogledov na dejanski namen človeka je nujna! Prevladati bi moralo spoznanje, da je premalo, vegetirati — živeti travnato (!) in pa dejstvo, da imamo delavski kulturni ustvarjalci premalo možnosti pri realizaciji svojih hotenj in prizadevanj na kulturnem področju. Sicer pa — „profesionalnost“ in „delavska literatura“ sta dva nedomišljena pojma! To uničuje deluje, razvrednoti nekaj, kar je težko priborjeno in kar bi moralo v naši socialistični družbi še posebej imeti vse drugačen zven, kot ga ima.

Delavec — umetnik! Je to bitje „kreatura“ — vredna posmeha? Dejansko se tako odraža pri nas; če pomislim samo na samozaložbo...

To srečanje je bilo koristno in ponoven dokaz bratstva in enotnosti naših narodov tudi na področju kulturnega ustvarjanja, saj smo si postali prijatelji in še se bomo srečevali. Do takrat pa ostajamo v pismenih stikih.

Marijan Štancar-Monos

Pripis uredništva

S pričujočim prispevkom hkrati objavljamo tudi pesem Marijana Štancarja-Monosa „Rdeči prapor“, s katero je avtor prvič nastopil v javnosti ravno na omenjenem srečanju v Kragujevcu in za katero je požel obilo priznanj.

RDEČI PRAPOR

IZ KRVI RDEČE JE ZARJA KRVAVA VSTALA,
IZ BOLEČINE ŽIVO SAME,
TEBE — ČLOVEK NAJ BI DOISKALA,
ZASE, NE ZAME...

ČLOVEK, DA — TO SI DOLŽAN BITI,
POSTATI IN OSTATI — TRDO, JEKLENO!
KALJENJE KOSTI PRAPORŠČAKA
SVOBODE vsevečne naj bi BREZ KRINKE IN MASKE
NOSILE ŽIVO IDEJO OD KOROŠKE DO DŽERDAPA...
ENO NAS VEŽE — BRATE RESNICE, PRAVICE — SVOBODE,
DEJSTVO, DA NE BOG NE HUDIČ — ČLOVEK DOLŽAN SI BITI
IN NESKONČNO ISKRENO HOTENJE BALKANA...

ZATO PA POJMUJ, VEDI — SPOZNAJ: VRAG SI NE BODI!

VSAKA RESNIČNA LEPOTA DUŠEVNO SLEPOTO PREZIRA,
ZATO KER MOLITEV SE V KLETEV IZPREVRŽE VSELEJ TAKRAT,
KO ČLOVEK POZABI NA SKUPNO SAMOTO!

ŽIVETI,
BITI,
OSTATI...

JAZ SAM PA IDEJNO IDEJNOST IDEJIM,
ZATO KER LJUBIM TO SVOJO SVOBODO —
RESNIČNO RESNIČNOST RESNIČIM,
DA BI URESNIČIL
VSO DANOST POGOJEV
HOTENJA
PREDNAMCEV ZANAMCEM.

Marijan Štancar-Monos

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega očeta

IVANA REKARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in nam izrazili sožalje, posebna hvala sodelavcem investicijskega področja za podarjeno cvetje.

Žalujoči Rekarjevi

ZAHVALA

Ob smrti drage matere

MARIJE MALEŠIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem, posebno še na peresni liniji TEA (releji), za izraze sožalja in za denarno pomoč.

Žalujoča hčerka
Marija Šmid

ZAHVALA

Ob izgubi mojega očeta

JOŽETA AŽMANA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam tovarne TEA za izraze sožalja, poklonjene vence in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sin Jože Ažman

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem GPP TOZD števcu za podarjene vence, za izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hči Vera Jelič

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

PAVLE BREZAR

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz produkcije delov Elektromehanike za podarjeni venec, denarno pomoč, izraženo sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Jože Brezar z družino
ter hčerka Pavla Tušek

ZAHVALA

Ob izgubi mojega očeta

FRANCA POTOČNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem obrata Števcu — za navijanje napetostnih tuljav — za izraze sožalja in denarno pomoč.

Hčerka Pavla Omahen

INDOK SLUŽBA POSOJA NOVE KNJIGE

Knjige si lahko izposodijo vsi člani ZP ISKRA v knjižnici INDOK službe, Ljubljana, Tržaška 2.

Kramer F., Appelt H. G.: DIE NEUEN TECHNIKEN DER PRODUKTION Muenchen, 1974, signatura 658.012.2//31

Steinbuch K., Rupprecht W.: NACHRICHTENTECHNIK. Berlin, 1973 signatura 621.39//93

IEE EUROPEAN CONFERENCE ON CIRCUIT THEORY AND DESIGN 1974, London 23—26 July, signatura 061.3//313

Pritsker A. A.: THE GASP IV SUMALATION LANGUAGE. New York, 1974, signatura 681.32//246

Conrad P.: BATTERY MATERIALS. Park Ridge, 1970, signatura 621.35//8

TASCHENBUCH FÜR LAKIERBETRIEBE, Hannover, 1975, signatura 621.795.3//4, 1975

Rausch W.: DIE PHOSPHATIERUNG VON METALLEN. Saulgau/Würt., 1974, signatura 621.794//8

MILITARY STANDARDIZATION HANDBOOK, MIL-HDBK-217B, 20. Sept. 1974, Washington, signatura 621.3.019.3//56

Riess G.: SCHWERPUNKTE PRAXISNAHER NORMUNG. Berlin, 1974, signatura 389.6//426

HIERARHIJA. Mednarodna raziskava. Ljubljana, 1975, signatura 658//98

Smučarji Iskre in Gorenja tekmovali na Soriški planini

Dogovorjeno srečanje smučarjev Iskre in Gorenja, ki naj bi bilo 15. t. m. na Pohorju, je bilo zaradi pomanjkanja snega prestavljeno na 13. marec na Soriško planino, kjer je snega bilo dovolj, tudi če ga v zadnjih dneh ne bi več zapadlo. Pot na Soriško planino je marsikoga presenetila, še zlasti, če ni bil kaj prida pripravljen na zimske nevšečnosti. No, po raznih dogodivščinah, tudi kletvicah in znoju, pa so se le pojavili na štartu vsi tisti, ki so se za tekmovalje prijavili, in z rahlo zamudo so po progi za veleslalom, ki je bila zaradi novo zapadlega snega precej težka, začele brzeti prve tekmovalke. Tekmovanje je, čeprav so požrtvovalni organizatorji temeljito preteptali vso progo, ovirala tudi megla, za nameček pa še sneg, ki med tekmovalcem ni poenjal.

Vse te nevšečnosti pa niso vzele dobre volje sodelujočim in tako je tekmovalje kljub vsemu dobro uspelo, prineslo pa je popolno zmagovalje smučarkam in smučarjem Iskre.

V posameznih razredih so se tekmujoči uvrstili takole: **ženske:** 1. Mojca Verdnik 45,02, 2. Avrelja Prelovšek 48,54, 3. Minka Gartner 49,06,

4. Heda Bevc (vse Iskra) 49,16, 5. Mira Rozman (Gorenje), 6. Bruna Pretnar, 7. Jožica Pretnar, 8. Cveta Šolar, 9. Anica Finžgar (vse Iskra), 10. Fanika Napotnik, 11. Franja Turičnik (obe Gorenje), 12. Marija Pirc (Iskra), 13. Darinka Silovšek, 14. Milica Isoovski (obe Gorenje); **moški III. razred:** 1. Tomaž Jamnik 40,60, 2. Ludvik Dornig 41,36, 3. Brane Jaklič (vsi Iskra) 44,15, 4. Anton Hojnik (Gorenje) 44,81, 5. Ivan Stružnik (Iskra) 44,98, 6. Hinko Gregor (Gorenje), 7. Jože Ilija, 8. Rudi Benedik, 9. Milan Celik, 10. Vili Tekavec (vsi Iskra), 11. Anton Bjol, 12. Ivan Gorican (oba Gorenje), 13. Marjan Kavaljar, 14. Franc Mokorel (oba Iskra), 15. Jure Vrsec, 16. Tone Mirnik, 17. Ljubo Kaube (vsi Gorenje); **moški II. razred:** 1. Ivan Mohorič 38,34, 2. Milan Nadišar 39,66, 3. Anton Gartner 41,39, 4. Ivan Kemperle 41,84, 5. Stanislav Arh 43,31, 6. Engelbert Ribič, 7. Filip Tarfila, 8. Janez Sršen, 9. Rihard Mlekuš (vsi Iskra), 10. Drago Drev, 11. Alojz Urnaut, 12. Branko Blagotinšek, 13. Zdenko Silovšek, 14. Rudi Črešnik, 15. Alojz Gregor, 16. Franc Krumpak, 17. Franc Višnar (vsi

Požrtvovalna organizatorja športnih srečanj Niko Drinovec in Vili Tekavec.

Gorenje); **moški I. razred:** 1. Vili Santner (Gorenje) 39,29, 2. Ivan Kala 39,75, 3. Ivan Parte (oba Iskra) 41,05, 4. Branko Gregl 41,56, 5. Jože Jurjevič 41,97, 6. Janez Gašperlin, 7. Franc Pretnar, 8. Milan Stibilj, 9. Zdenko Pavc, 10. Ivan Zaplotnik (vsi Iskra), 11. Slavko Mencinger (Gorenje), 12. Franc Egart (Iskra), 13. Milan Šuler, 14. Tone Ravnjak (oba Gorenje), 15. Stane Mihalič (Iskra), 16. Zoran Kompan, 17. Janko Kolar, 18. Janko Osrajnik, 19. Jože Omladič, 20. Ivan Ravnjak (vsi Gorenje).

Kot že rečeno, je to prvo srečanje smučarjev Iskre in Gorenja dobro uspelo in pokazalo, da se s požrtvovalnostjo in dobro voljo lahko premagajo tudi vse ovire, najsi bo na poti na Soriško planino, bodisi na sami progi, kjer je nagajal padajoči sneg.

Tekmovanje so si ogledali v imenu generalnega direktorja ZP njegov pomočnik Vladimir Klavs in tajnik družbenopolitičnih organizacij ZP Janez Šilc, v imenu Gorenja pa Slavko Geratič, direktor TGA Gorenje in predsednik sindikata Vili Cimperca.

Po tekmovalju so se udeleženci zbrali v hotelu Transturist v Škofji Loki, kjer je bila slavnostna razglasitev rezultatov in skupna večerja, ki je minila v veselem razpoloženju, dokler se smučarji Gorenja z avtobusom niso odpeljali nazaj v Velenje.

Snidenje smučarjev Iskre in Gorenja je minilo v znamenju prijetnega vzdušja, v katerem so se spletile prijateljske vezi, in v tovariškem tekmovalnem duhu.

J. C.

DOPISUJTE

PRAVNIKOV KOTIČEK — PRAVNIKOV KOTIČEK

Vrnitev delavca na prejšnje delovno mesto

Če je delovna organizacija obsojena, da mora delavca zaradi nezakonite odločbe sprejeti nazaj, je dolžna to storiti takoj, najdlje pa v roku, ki je določen v sodbi. V istem roku mu je brez poprejšnjega opomina dolžna izplačati vse, kar ji nalaga sodba.

O tem določba, ki se glasi sedaj v zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu (Ur. l. SFRJ 22-310/73 z dne 19. 4. 1973):

„Pravnomočno sodno odločbo, izdano v postopku za varstvo pravic po tem zakonu, mora izvršiti individualni izvršilni organ ali drug pooblaščen delavec v 15 dneh od dneva prejema odločbe, če ni v njej določen drug rok.“

Toda delavca, ki je bil (nezakonito) odpuščen, pristojni organ le nerad sprejme nazaj, zaradi česar je v 73. členu istega zakona določena stroga sankcija:

„Z denarno kaznijo od 1.000 do 50.000 dinarjev se kaznuje za prekršek delovna organizacija (tudi TOZD), če ne izvrši v določenem roku pravnomočne sodne odločbe, izdane v postopku za varstvo pravic delavca po tem zakonu.“

dalje pa za odgovorno osebo: Z denarno kaznijo do 5.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba temeljne organizacije združenega dela, ki stori prekršek, kakor je zgoraj naveden.“

Pri tem gre za kakršnokoli obliko delovnih organizacij, torej za temeljne organizacije združenega dela, delovne organizacije, za zavode, ustanove, združena podjetja, itd.

Toda sankcija je še hujša. V čl. 168 a kazenskega zakonika je določeno (Ur. l. SFRJ 6/73):

„Uradna ali odgovorna oseba, ki ne ravna po pravnomočni sodbi sodišča, s katero je odločeno o vrnitvi delavca na delo v temeljno organizacijo zdu-

Dvoboj šahistov Iskre in Gorenja

V restavraciji tovarne telekomunikacij na Laborah v Kranju so se v soboto, 15. t. m., znova, že drugi srečali šahisti Iskre in Gorenja in na 31 deskah pomerili svoje šahovske moči. Že pred deseto uro, ki je bila napovedana za začetek dvoboja, sta se vodstvu predstavili po 31-članski ekipi, katerih igralci so takoj ob prihodu sedli h šahovskim deskam in se začeli „ogrevati“.

Gorenja Albin Repše, ki se je zahvalil tudi za tople sprejem. Predlagal je, naj bi to šahovsko tekmovalstvo postalo tradicionalno s tem, da bi se šahisti Iskre in Gorenja srečevali po dvakrat letno. Njegov predlog so z odobravanjem sprejeli tudi navzoči šahisti.

Slednjič je dvoboj na 31 deskah stekel. Razplamtele so se živahne igre, med katerimi so nekatere trajale dve uri.

Med šahovskim dvobojem Iskra : Gorenje. Foto: B. B.

Kapetana obeh ekip sta nato po moči razporedila svoje tekmovalce. Ko so se tako razporejeni vsedli k svojim tekmovalnim deskam, je zbrane tekmovalce najprej pozdravil predsednik Šahovskega društva Iskra Pavle Sešek in jim zaželel veliko tekmovalne vneme in uspeha, hkrati pa jih je povabil na šahovski hitropotezni turnir, ki bo 19. aprila ob 8,30 v Šahovskem domu v Celju.

V imenu družbenopolitičnih organizacij ZP je tekmovalce in številne gledalce, ki jih je privabil ta dvoboj, pozdravil sekretar ZK ZP Iskra, Stane Preskar. V svojih izjavah je med drugim dejal, naj bi bilo kar čimveč takšnih in podobnih srečanj, saj so najboljše priložnost za medsebojno spoznavanje in zблиževanje. Tekmujočim je zaželel dosti tekmovalne sreče.

Za Stanetom Preskarjem pa je vse prisotne pozdravil še vodja ekipe

Končni izid tega šahovskega dvoboja pa je bil 18 : 13 v korist šahistov Iskre, ki so se v zmagoviti ekipi zbrali iz desetih TOZD.

Za našo ekipo so po eno točko prispevali: Brane Deželak, Vinko Zorman, Bogdan Brezigar, Marjan Mrak, Velimir Bilbija, Jurica Zadavec, Stane Cimerman, Milenko Gavrič, Franc Crček, Lado Anžur, Marjan Jeraj, Franc Cerar, Jernej Drčar, Metod Bolte in Miro Žumer, po pol točke pa: Jože Kerec, Pavle Sešek, Vito Šoukal, Miha Šnid, Lojze Deželak, Drago Čopič. Partije pa so izgubili: Živorad Andrejič, Marjan Planc, Anton Jerina, Dane Černe, Janez Oblak, Albin Oblesček, Pavle Jereb, Simon Jovanović, Janez Taborne in Lado Dekleva.

Po končanem dvoboju so imeli udeleženci kosilo.

B. Brezigar

se vzdržali glasovanja. Prizadeti delavec ni vstet v 93 prisotnih, niti ni smel glasovati, pač pa je bil prisoten. Torej je bila izključitev sprejeta z večino, tj. s 74 glasovi od vseh 93 prisotnih.

Delavec je dal sodno zahtevo za sodno varstvo in navajal: vseh nas je bilo prisotnih vendar 94, s tožnikom vred, sklep je sprejet s polovico, tj. 47 glasovi, kar pa ni večina. Tožnik je član kolektiva, tj. ima na zboru delavcev aktivno in pasivno pravico, torej pravico, da je vstet v število prisotnih in da glasuje, kadar je na vrsti glasovanje. Okolnost, da ne bi mogel glasovati o lastni zadevi, ni navedena doslej v nobenem zakonu, zlasti pa ne v zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ali v temeljnem zakonu o delovnih razmerjih.

Prvostopno sodišče je ugodilo zahtevi delavca in odločbo delovne organizacije kot nezakonito razveljavilo. Pritožbeno sodišče je pritožbo delovne organizacije zavrnilo in potrdilo izpodbijano sodbo (sodba okrožnega sodišča v Slavonski Požegi, Gž 731/73 z dne 19. 10. 1973).

Razlogi okrožnega sodišča: Ugotovljeno je iz spisa, da v 93 prisotnih ni štet tudi tožnik — torej je bilo z njim vred 94 prisotnih, od katerih pa 47 za predlog izključitve ne predstavlja večine.

Če odloča o predlogu zbor kolektiva, a je njegov član tudi prizadeti delavec, lahko tudi on sam glasuje, saj taka njegova osnovna pravica ni nikjer izključena. Če bi glasoval o zahtevi delavski svet, delavec pa ne bi bil član del. sveta, bi pa lahko bil prisoten (on mora biti o seji obveščen), ne bi pa mogel glasovati. Tu glede glasovanja ni mogoče uporabljati procesnih predpisov v kazenskoopravnih in civilno-pravnih odn. upravnopravnih predpisih. Po veljavnih predpisih, kjer so določena pravila o zaščiti delavca, ima delavec pravico aktivnega sodelovanja na sejah, zbora itd., torej tudi pravico glasovanja. To tem bolj, ker interni splošni akt niti ne izključuje pravice delavca, da glasuje v svoji lastni zadevi. Sklep komisije je bil pravilno sprejet, sklep kolektiva pa ni dobil potrebne večine in je zaradi tega bila izključitev delavca nezakonita.

Ekipo smučarjev iz Gorenja. Foto: J. C.

Komisija se je pred naletavajočim snegom skrila pod košato smreko. Foto: J. C.

Nevšečnosti na poti na Soriško planino niso skalile vzdušja. Foto: J. C.

Turno-smučarski izlet na Matajur

Planinska sekcija Iskra — Elektromehanika bo organizirala v soboto, 29. marca t.l.

turno-smučarski izlet na Matajur.

Odhod avtobusa bo ob 6. uri izpred kina Center.

Cena izleta je 10 din.

Prijave sprejema Štefka Mrak, GPP-ERO, tel. 29-53.